

Vlaams
Parlement

vergadering **C237**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 13 mei 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de veiling van frequentiepakketten en afspraken over de verdeling van de verkoopopbrengsten – 1892 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Ann Soete aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toestand van de muzieksector – 2009 (2014-2015)	5
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Steunpunt Cultuur – 2016 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het gebruik van de VRT-gebouwen door Voka – 1959 (2014-2015)	18
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het literaire middenveld – 2072 (2014-2015)	21
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de gevolgen voor het internationaal letteren- en cultuurbeleid van de beslissingen van de Nederlandse Taalunie in het kader van de bijkomende bezuinigingsoperatie – 2077 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Nederlands leren in het buitenland – 2120 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over besparingen bij de Taalunie – 2129 (2014-2015)	25

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de veiling van frequentiepakketten en afspraken over de verdeling van de verkoopopbrengsten – 1892 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dit is opnieuw een technisch dossier. U weet dat het een van mijn stokpaardjes is: ik ben er weer met de verkoop van frequentiepakketten en de verdeling van de opbrengsten.

Door de beslissing in het Overlegcomité van 24 april 2013 deelde de Vlaamse Gemeenschap voor het eerst in de opbrengsten van de veiling van een frequentieband. Het was een belangrijke beslissing omdat het een principiële beslissing was die ook van toepassing zal zijn op toekomstige veilingen van gelijkaardige frequenties. Daarnaast werd ook beslist dat, met het oog op die toekomstige veilingen, het gebruik van de frequenties de komende jaren permanent gemonitord zou worden, om het onderscheid te maken tussen wat tot de omroepactiviteiten behoort, wat gemeenschapsmaterie en wat federale materie is.

In 2014 raakte bekend dat het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT) de mogelijkheid krijgt om een spectrum in de 900 megahertz- en 1800 megahertzfrequentieband te herverdelen. Twee KB's werden hiervoor aangepast. In het najaar van 2014 stelde ik een vraag om uitleg over de frequentiepakketten in de 900 en 1800 megahertzband. In uw antwoord zei u dat er nog geen afspraken gemaakt werden, of waren op dat moment, over wie de monitoring van het frequentiegebruik op zich zou nemen, en dat u dat opnieuw zou opnemen met uw federale collega.

Naar aanleiding van mijn vraag om uitleg over het Rapport Mediaconcentratie 2014, waarbij ik daar natuurlijk nog eens op terugkwam, stelde u het volgende: "In het kader van eerder gestelde vragen van de heer Vandaele zijn er alvast contacten tussen mijn kabinet en dat van de heer De Croo." Recent nam ik nochtans kennis van het rapport van het Federaal Planbureau, de versie van maart 2015, over de economische vooruitzichten in de periode 2015-2020. Dat rapport vermeldt op pagina 19 voor 2013 een opbrengst van 422 miljoen euro uit de verkoop van frequenties voor entiteit I, 200 miljoen euro aan opbrengsten in 2015 en 34 miljoen euro opbrengsten in 2017. Daartegenover stel ik evenwel vast dat er wat betreft de transfers van entiteit I naar entiteit II enkel in 2013 een transfer van 72 miljoen euro, dat is een deel van de verkoopopbrengst van de 800 megahertzfrequentie, uit de verkoopopbrengsten van de frequenties vermeld wordt. Verder, op bladzijde 20, lees ik dat het rapport voor de komende jaren niet uitgaat van inkomsten uit de verkoopopbrengsten voor entiteit II. Er is dus blijkbaar toch iets mis. Er wordt, heb ik de indruk, niet echt rekening mee gehouden dat er nog doorstortingen of een verdeling zou zijn.

Minister, welke stappen werden intussen gezet om afspraken te maken over de monitoring van het frequentiegebruik en de toekomstige verdeelsleutels van de opbrengsten? Kan ik, gelet op het rapport van het Federaal Planbureau, besluiten dat de contacten met het kabinet van de federale minister bevoegd voor telecom tot op heden nog niet tot concrete afspraken over de monitoring van het frequentiegebruik en de toekomstige verdeelsleutels van de verkoopopbrengsten hebben geleid?

Als die afspraken er inderdaad nog niet zijn, bent u het dan met mij eens dat er op korte termijn nood is aan duidelijkheid over wie de monitoring uiteindelijk gaat doen, en over de verdeelsleutels van de verkoopopbrengsten? Als er

inmiddels wel concrete afspraken zouden zijn, wat mogelijk is, kunt u die dan toelichten?

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil enkel kwijt dat het misschien onverwachte inkomsten zou kunnen opleveren, die voor ons mediabeleid nieuwe perspectieven openen. *(Opmerkingen van de heer Wilfried Vandaele)*

Ik zou ervan uitgaan dat opbrengsten die binnen de brede rayon van de media vallen daarvoor ook kunnen worden aangewend, maar dat is natuurlijk niet vanzelfsprekend. Het is maar een lichtje dat ik plots op het eind van die tunnel zie. Je weet maar nooit.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, recent heb ik over dit dossier nog informeel overleg gepleegd met mijn federale collega bevoegd voor telecommunicatie. 'Recent' is niet langer geleden dan eergisteren. Het was een algemeen overleg om te bekijken hoe de digitale agenda van de Federale Regering complementair kan zijn of zelfs samenvallen met de debatten die wij de komende weken en maanden over de VRT zullen hebben. Dat was het hoofdpunt. Daarnaast hebben wij ook een gezamenlijke bandbreedte gezocht voor dit dossier. Straks, op het einde van mijn antwoord, kom ik, mijnheer Vandaele, nog terug op uw heel specifieke vragen, waar toch nog wel enkele onduidelijkheden over blijven bestaan.

In 2015 zal het BIPT een studie uitvoeren in verband met de waarde van het spectrum. Eenmaal beslist zou worden tot een veiling over te gaan, zal dit dossier geagendeerd worden op het Overlegcomité. Eerst is er dus een studie, dan een mogelijke veiling en, in dat verband, een Overlegcomité. In aanloop daarvan zullen we tot een concreet akkoord trachten te komen over de verdeling van de opbrengsten. Wat betreft de monitoring waar u over spreekt, is het zo dat het BIPT vandaag het verbruik en gebruik monitort van het spectrum voor mobiel internet. Dat gebeurt dus.

Ik wil u als bijkomende informatie ook graag het volgende meegeven. Op 7 november 2014 heeft het BIPT een openbare raadpleging gepubliceerd met betrekking tot het spectrum voor publieke mobiele communicatie. Hierin kwamen onder meer de 700 megahertzband en de L-band aan bod.

In een recente mededeling van de raad van het BIPT van 7 april 2015 met betrekking tot een meerjarenplan voor het spectrum voor mobiele publieke diensten schetst het BIPT verschillende punten die uit bovenvermelde openbare raadpleging naar voren kwamen. Voor de 700 megahertzband bijvoorbeeld wordt vermeld dat in België de operatoren op dit ogenblik nog geen nood hebben aan frequenties in die band, maar dat dit kan veranderen tegen 2018-2020. Het BIPT meldt dat het hen realistisch lijkt dat de 700 megahertzband tegen 2020 in gebruik genomen zou kunnen worden en dat hiervoor dan een toewijzingsprocedure zou moeten plaatsvinden in 2018. Voor de L-band zou de toewijzingsprocedure pas georganiseerd worden als er reële nood is en als de apparatuur voorhanden is. Voor de L-band bereidt de Europese Commissie wel een besluit voor om deze frequentie breed ter beschikking te stellen. Het is dan ook zo dat, op basis van de bovenvermelde conclusies van het BIPT, de discussie over de toekomstige verdeelsleutels van de verkoopopbrengsten voor bijvoorbeeld de 700 megahertzband en L-band vandaag nog niet hoogdringend lijkt, alhoewel zich voor de L-band mogelijk een besluit van de Europese Commissie kan aandienen.

We hebben uiteraard naar de bron van uw vraag gezocht, namelijk pagina 19 van het rapport van het Planbureau. Momenteel kan ik de bedragen die daarin vermeld staan, nog niet rijmen met het algemene kader dat ik u net heb geschetst.

Dat hebt u van mij tegoed. We willen ook absoluut weten waar de prognoses van het Federaal Planbureau op gebaseerd zijn. Ik kan u daar vandaag nog geen antwoord op geven.

Het voordeel is dat de gesprekken bezig zijn. We zijn de bepalingen van het Overlegcomité wel degelijk aan het uitvoeren. We zijn de gesprekken aan het starten met betrekking tot toekomstige mogelijke veilingen. Op dat vlak zitten we wel in een correct tijds kader. De duidelijkheid over de exacte bedragen in het rapport van het Planbureau moet ik nog achterhalen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Het is in elk geval goed dat u het gesprek met uw federale collega hebt gehad. Het is ook goed dat u het dossier blijft opvolgen. Voor de 700 megahertz- en de L-band hebben we nog tijd. Dat zal zich pas aandienen na 2018. U hebt nog geen antwoord op de vraag over het rapport. Misschien moeten we ons geheugen nog eens opfrissen. Zijn er ondertussen al afspraken over de 900 en 1800 megahertz?

Minister Sven Gatz: Daar zijn geen verdere afspraken over. We hebben samen de tekstexegese van het Overlegcomité gedaan om te zien wat er precies in staat en wat er moet gebeuren. Het blijkt een dynamischer gegeven te zijn dan dat we op het eerste zicht zouden denken. We moeten het open end dat het Overlegcomité in de formulering had gelaten, opnieuw vernauwen. De monitoring gebeurt, wat al een goede zaak is. De gesprekken zijn gaande en we zullen de nodige waakzaamheid tentoonspreiden.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Dat antwoord volstaat voorlopig. Het zou goed zijn dat we op een bepaald moment het resultaat zien van de monitoring.

Minister Sven Gatz: Ik vermoed dat de studie van het BIPT die nu loopt, ons in de loop van het jaar meer duidelijkheid zal brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Soete aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toestand van de muzieksector – 2009 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Soete heeft het woord.

Mevrouw Ann Soete (N-VA): Minister, in 2014 draaide de Belgische muziekmarkt een totale omzet van bijna 105 miljoen euro. Deze cijfers werden bekendgemaakt door de sectorvereniging Belgian Entertainment Association (BEA). Sommigen zullen dit een aanzienlijk bedrag vinden, maar in vergelijking met het jaar ervoor betekent dit een daling met niet minder dan 19 procent. De laatste jaren kende de muzieksector verschillende dalingen, maar toch is deze de ergste dip die men ooit in ons land heeft meegemaakt. De grote verantwoordelijke voor die sterke daling is de enorm krimpemde verkoop van fysieke muziekdragers. De verkoop van cd's loopt al jaren terug. Het is nog steeds de belangrijkste inkomstenbron, maar vorig jaar kende men in termen van omzet een daling met 27 procent. Dat was een zware klap omdat de sector zelf geen rekening hield met een dergelijke sterke daling.

Dat heeft ook gevolgen voor de artiesten en voor de concertorganisatoren en muziekclubs. Als artiesten geen cd's meer verkopen, vragen ze grotere uitkoop-sommen om de dalende muziekverkoop te compenseren. Organisatoren en muziekclubs klagen dat ze nog weinig grote namen kunnen betalen.

De hoop op compensatie van de terugloop in de verkoop had men vooral gevestigd op de inkomsten vanuit de digitale verkoop. Spijtig genoeg merkt de sector in 2014 ook een daling in de online verkoop met 3,3 procent. Er werden 10,6 procent minder albums en 15 procent minder single tracks gedownload. Op mondiaal niveau loopt die daling in de betalende downloads parallel met de opkomst van streaming. In België is er weliswaar een groei, maar die ligt lager dan in Scandinavische landen of Nederland.

Naar aanleiding van die voor de muzieksector teleurstellende cijfers stelde Olivier Maeterlinck, de algemeen directeur van BEA, namens deze sectorvereniging dat het noodzakelijk is dat de overheid een context creëert waarbij het als niet meer dan normaal zou worden gevonden om voor muziek te betalen. Het illegaal downloaden zou moeten worden bemoeilijkt en er zou aan bewustwording moeten worden gedaan tegen dat illegaal downloaden. Daarvoor is het misschien al veel te laat, want men is daar al veel te lang mee bezig. BEA vraagt verder ook ondersteunende initiatieven van de overheid. Ze pleit ook voor een systeem van belastingkredieten en vraagt op Vlaams niveau de oprichting van een muziekfonds.

Minister, in uw beleidsnota Cultuur stelt u dat de muzieksector een specifiek beleid met specifieke beleidsaccenten vraagt. Erkent u dat de muzieksector zich momenteel in zeer moeilijk vaarwater bevindt? Hebt u reeds een visie kunnen ontwikkelen met betrekking tot de specifieke beleidsaccenten voor de muzieksector? Zo ja, kunt u die toelichten? Zijn er specifieke elementen met betrekking tot de muzieksector waarover u met uw federale collega's wilt overleggen?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, geachte leden, de vraag van mevrouw Soete lijkt me terecht. De krimp van de Belgische muziekmarkt komt wel voornamelijk door de krimp in de verkoop van cd's, die niet wordt gecompenseerd, denk ik, door het gebruik van nieuwe manieren van het luisteren naar en/of kopen van muziek. Het gebruik van streaming groeit sterker dan de voorgaande jaren, maar zoals mevrouw Soete aanhaalde, groeit het trager dan in, bijvoorbeeld, Nederland of Noorwegen. Dat lijkt me echter eigenlijk niet zo'n verrassing: nieuwe technologieën worden hier wel vaker met een beetje vertraging opgenomen en worden wel vaker vertraagd populair. Ik vraag me dus eigenlijk ook af of de invloed van het beleid in Nederland niet wat wordt overschat. Aan de ene kant heb je daar consumenten die sneller nieuwe dingen uitproberen, waarbij die dingen ook natuurlijker sneller lijken aan te slaan. Aan de andere kant is er in Nederland ook een aanbod van streamingdiensten, bijvoorbeeld bij internetproviders. Dat was hier destijds ook zo. Het toenmalige Belgacom gaf zo'n mogelijkheid aan zijn klanten, maar dat werd na ongeveer twee jaar afgevoerd. In Nederland daalt de omzet van de muzieksector trouwens ook. Ingrijpen in de muzieksector is volgens mij dus niet zo evident, of minder evident dan voor andere aspecten van de cultuursector, net aangezien men zich toch heel dicht bij de commerciële sector bevindt. Ik vraag me dus af wat we eigenlijk zelf kunnen doen in dezen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Eigenlijk is de crash van de muziekindustrie gestart op het moment dat mp3 is uitgevonden, in het begin van de jaren 2000. Die evolutie is er natuurlijk wereldwijd. Het probleem is zeker niet alleen voor België. In het begin heeft de muzieksector, namelijk de voorloper van BEA, de International Federation of the Phonographic Industry (IFPI), vrij defensief gereageerd. In plaats van een kans te maken van de bedreiging, heeft men lang gewacht met het ontwikkelen van modellen die dit konden tegengaan, via online streamingdiensten. Ondertussen is er wel een aanbod, maar vooral in de geesten van jongeren is er niet meer het besef dat muziek iets is waarvoor je moet

betalen. Die evidentie van betalen voor muziek is bij jongeren gewoon weg. Studenten vinden het normaal dat ze online alles gratis vinden.

Minister, de noodkreet van BEA is terecht. Ik onderstreep die. Uw schouders zijn echter ook niet zo breed dat u heel het probleem van de muziekindustrie zult kunnen oplossen. Wat de vraag naar een fonds betreft, ik denk dat dit kan worden bekeken. Waarop Vlaanderen wel zou kunnen inzetten, is het bewust maken van mensen van het feit dat muzikmakers, artiesten ook mensen zijn die een inkomen moeten hebben, dat muziek niet gratis is. Wat dat betreft, heb u alvast mooie kansen om te werken.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Ik sluit me aan bij de collega's. De problematiek lijkt me voldoende duidelijk geschetst. Minister, ik kijk ook vooral uit naar uw reactie op de vraag naar een muziekfonds. Dat is geen nieuw idee. Het is een idee dat mijn fractie in de vorige legislatuur ook al eens op tafel heeft gelegd, om dat eens te kunnen bekijken. Ik denk dat er ook wel wat parallellen te trekken zijn met de letteren. Hoe staat u daartegenover? Ziet u ter zake een aantal opportuniteiten? De problematiek is duidelijk. Ik denk dat iedereen dat ook wel deelt. De vraag is dus hoe we daar verder mee omgaan.

De heer Bart Caron (Groen): Het is inderdaad zo dat niets gratis is. Er is zelfs geen free lunch. Het is ook waar dat illegale downloads een heel belangrijk effect hebben op het inzakken van de verkoop van muziek. U moet maar eens rondkijken in uw eigen familiekring, bij wijze van onbetrouwbare steekproef, maar al onze steekproeven samen zullen hetzelfde aangeven. Er is in ieder geval iets fout met de mentaliteit als het gaat over downloaden, streamen enzovoort. We moeten daar niet flauw over doen. Dat is zo. De vraag is alleen of je dat probleem zult aanpakken met een uitgebreide politiemacht met ICT-capaciteit. Dat lijkt me ook niet zo te zijn. Dat is de evolutie die vooral gebaseerd is op een mentaliteitsprobleem.

Aan de andere kant worden er nog steeds cd's gekocht. U kunt daar ook toe bijdragen. Ik koop nog meer dan honderd cd's per jaar. Ik neem ze dan weliswaar op mijn computer op en gebruik ze op al mijn elektronische dragers, maar ik heb ze wel betaald. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Soete. Gelach)*

Dat is een fijne opmerking, maar ik zal hier niets verklappen. Na de vergadering wil ik u wel vertellen waar ik overal muziek koop. Ik koop er trouwens veel in het buitenland, want door de krimpende markt vermindert voor bepaalde specifieke genres ook het aanbod. Het aantal speciaalzaken vermindert en in die zaken vermindert het aanbod. De problematiek is vergelijkbaar met die van de kwaliteitsboekhandel. Er is wel een toevloed aan de productiekant, maar er is ook een relatief beperkt aanbod direct aan de toonbank in de winkels. Daardoor is er nog een tweede concurrent, namelijk de internetverkoop. *(Opmerkingen van mevrouw Anne Soete)*

Mevrouw Soete, ik kom vaak naar Brugge, dat weet u. Ik kom er zelfs wekelijks.

De internetverkoop speelt wellicht ook een rol in het naar beneden halen van de cijfers. En dat de digitale verkoopvormen de fysieke verkoop niet compenseren, is wellicht het bewijs van het feit dat er heel veel illegaal wordt gedownload.

Ik wil ook een optimistische noot in dit ietwat zwartgallige discours brengen. Ik meen immers dat de markt van de livemuziek, de concerten, de optredens en de festivals, het wel goed doet. Als we die over een lange periode zouden bekijken, zouden we merken dat daar wel sprake is van een fikse stijging van de omzet. Er is een verandering ontstaan in de mentaliteit: muziek heeft vooral een belevenis-waarde gekregen. Het hele livegebeuren met de hele sfeersetting errond, de

places to be, het erbij horen, de bijna psychologisch te duiden elementen, creëren een grote omzet. Anders kunnen we het grote aantal festivals voor diverse muziekgenres in de zomer niet verklaren.

Ik merk uw mimiek op, mevrouw Soete, maar tot mijn verbazing spenderen jonge mensen makkelijk veel centen aan dit soort gebeuren. Ook mijn eigen kinderen spenderen er veel geld aan. Het geld van een week vakantiewerk is er zo doorheen gejaagd en dan zijn de peperdure drankbonnetjes nog niet betaald. Ik ervaar trouwens ook zelf dat het livegebeuren veel belangrijker is geworden en dat het steeds meer gewaardeerd wordt. Opgenomen muziek is veeleer een ondersteunend instrument geworden voor wat live gebeurt.

Daarnet had ik een gesprek met Olivier Maeterlinck, we kwamen elkaar hier bij de lift tegen. Het is natuurlijk waar dat dit, het illegaal downloaden en het verplaatsen van de markten, het probleem is voor muziek, maar niet voor films of voor boeken. Misschien is het livegebeuren voor muzikanten, maar niet voor distributeurs en platenzaken, nog een inkomensalternatief, maar ik ben het niet zo zeker. Dit debat is voor mij zeker geen uitgemaakte zaak. Het is een heel delicate kwestie. We kunnen natuurlijk ook treuren over het verdwijnen van de leerlooiers in de stad Brugge, mevrouw Soete, maar onze samenleving en onze economie veranderen. De vraag is hoe de balansen staan en hoe we als overheid al dan niet wijs kunnen optreden.

Over een muziekfonds – wat het dan ook moge zijn – moet nog eens worden nagedacht. We hebben een Kunstendecreet waar muziek een heel belangrijk onderdeel van vormt. Daardoor kan de niet-marktgevoelige muziek een plaats en ondersteuning krijgen. Aan de andere kant hebben we de belofte van de minister om een nota te maken met alternatieve financieringsbronnen. Die moeten net, misschien zoals de tax shelters voor de film, alternatieve financieringssystemen ontwikkelen die vooral de markt ondersteunen: dus niet de gesubsidieerde sector, maar de markt.

Wat zou een muziekfonds dan kunnen zijn? Ik weet het niet, misschien wordt het een rollend fonds. Ik pleit niet voor een muziekfonds dat vergelijkbaar is met het Letterenfonds, want dat is eigenlijk een subsidiefonds. In dat geval zou het hoofdstuk muziek enkel verhuizen uit het Kunstendecreet naar een fonds. Dat zou de muzieksector op zich niet veel soelaas bieden. Tenzij men ermee bedoelt dat er op die manier meer geld naar de muziek zou gaan, maar dat moet ik nog zien gebeuren binnen de verdeling van de schaarse middelen voor de vele kunsten. Dit is maar een bedenking, het wordt een open debat met velen over een bekommernis die we delen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, dames en heren, dit is een boeiend debat. We weten allemaal dat de muzieksector wordt geconfronteerd met een aantal heel belangrijke uitdagingen. Het klassieke verdienmodel via de verkoop van opgenomen muziek staat inderdaad onder druk, dat hebt u duidelijk verwoord, mevrouw Soete. En dat model wordt tot op heden niet gecompenseerd door de digitale evolutie.

Binnen de sector wordt er intensief en ook inventief gezocht naar oplossingen. Het is duidelijk dat er niet één zaligmakende oplossing bestaat, maar dat er verschillende paden zullen moeten worden bewandeld. Het hele debat bevindt zich natuurlijk ook in een internationale context.

Ik wil hierbij toch ook benadrukken dat het niet enkel de muzieksector is die voor uitdagingen staat, maar dat in de toekomst misschien ook andere cultuursectoren geconfronteerd kunnen of zullen worden met veranderingen die een stevige

impact hebben op de manier van werken. Dit geldt ook voor de meer traditionele sectoren waarvan we vandaag het vermoeden misschien nog niet hebben.

Vooraf wil ik duidelijk maken dat de uitdagingen waarmee de muzieksector geconfronteerd wordt, veel breder gaan dan de beleidsmogelijkheden waarover ik beschik. Ik heb dit ook zo in de betogen van de commissieleden gehoord. Ik wil me hiermee niet indekken, maar het is evident dat de sector met name geconfronteerd wordt met de uitdagingen die spelen op de markt. Die zijn veelal economisch en/of juridisch van aard en de eventuele beleidsmatige oplossingen die zouden kunnen worden geboden, behoren tot de federale bevoegdheden – maar ook die zijn beperkt, het auteursrecht bevindt zich daar –, maar vooral tot de Europese. En dan nog blijft het een internationaal marktgegeven.

In mijn visienota in het kader van het Kunstendecreet die ik begin vorige maand presenteerde, heb ik mijn uitgangspunten, doelstellingen en acties voor het kunstenbeleid aangegeven. Ik verwijs graag naar deze nota voor het bredere verhaal. Een aantal van de voorgestelde beleidsaccenten zijn dan weer specifiek gericht op de muzieksector. Zo formuleer ik een aantal pistes voor de internationalisering van pop, rock en jazz, zij het met de nodige bescheidenheid.

De meeste beleidsaccenten uit de visienota zijn natuurlijk gericht op de ondersteuning die past in het Kunstendecreet. In de nota staan dus ook vooral een aantal actielijnen gericht op het muzikantschap dat wordt ondersteund vanuit het decreet. Het is duidelijk dat het totale muzikantschap veel breder is dan het gedeelte dat door het Kunstendecreet wordt gevat. Bovendien zijn de uitdagingen voor de verschillende subsectoren binnen de muziek ook vaak uiteenlopend.

Ik heb aan de sector, met name binnen het MuziekOverleg, al aangegeven dat ik steeds bereid ben om het gesprek met mijn bevoegde collega's aan te gaan of aan te wakkeren. Dit gaat over verschillende thema's die impact hebben op de werking van de muzieksector, waarbij illegaal downloaden, auteursrechten en het statuut van de kunstenaar een aantal van de belangrijkste zijn. Maar de lijst is nog een pak langer. Ik heb daarom ook aan de leden van het MuziekOverleg gevraagd om op korte termijn de prioriteiten aan te geven zodat we gericht aan oplossingen voor de meest urgente problemen kunnen werken. De volgende datum van het MuziekOverleg is 26 mei. We zien elkaar dus met een goede frequentie.

Dan nog enkele algemene beschouwingen. Ik heb het boek *How Music Works* van David Byrne gelezen. Daarin wordt het debat dat we vandaag voeren, uitvoerig en grondig beschreven, niet alleen vanuit het perspectief van een muzikant, maar ook van iemand met een panoramisch zicht op de sector.

Een van de zaken die we moeten blijven doen, is duidelijk maken dat muziek geen gratis aangelegenheid is. Er moeten mensen van leven. Als mensen minder cd's willen kopen en daarnaast de stijgende prijs van concerten niet kunnen opbrengen, dan is er een probleem. Er zit wel spanning op het geheel, dat besef ik.

Er zijn enkele zaken, die in het debat zijn aangehaald, waarover ik verder wil praten met MuziekOverleg. We hadden bijna een bescheiden, maar misschien wel doeltreffende campagne gelanceerd over het illegaal downloaden. Binnen de sector blijkt dat de muzikanten die het gezicht hadden moeten zijn, terugkrabbelden. Ze vinden het te paternaliserend ten aanzien van het publiek. Ik heb daar alle begrip voor, maar we zaten dicht bij een begin van een campagne. MuziekOverleg werkt nu aan een alternatief. Dat willen we samen met hen welwillend bekijken. Daar kunnen we nog iets aan doen.

Het element van de belastingtechnieken – om maar een fiscale techniek aan te halen – die soelaas zouden kunnen bieden op termijn, neem ik zeker mee in het witboek dat we aan het voorbereiden zijn. Voor de muzieksector zijn er prioritair –

daarmee bedoel ik: misschien meer geschikt dan voor andere culturele sectoren – mogelijkheden te vinden om daar op middellange termijn oplossingen voor te geven. Dit valt dus niet in dovemansoren en dat gaan we met het MuziekOverleg grondiger bekijken. Wat bedoelen ze juist? Wat willen ze? Wat is voor ons haalbaar en wat niet?

Dan was er nog een vraag over het muziekfonds. Ik ben zeker bereid het debat over een muziekfonds aan te gaan. Dat heb ik ook al gezegd. Sommigen hebben daaruit geconcludeerd dat het allemaal voor de bakker is. We zijn nog maar net met het debat begonnen. Ik verwacht inhoudelijke argumenten van het MuziekOverleg waarom een muziekfonds hen dienstiger zou zijn dan de huidige ondersteuning vanuit het beleid. Als ik daarvan word overtuigd, wil ik het debat zeker aangaan. Misschien moeten we dat ook op een gegeven moment door externen laten onderzoeken. Als men een muziekfonds gewoon bekijkt als het bijeenbrengen van alle financiële middelen van de overheid uit het Kunstendecreet en misschien nog enkele andere, in een fonds zoals we dat doen voor film en letteren, dan is er misschien niets veranderd. Ik ben zeker bereid dit te onderzoeken. Als het beter kan werken dan onze huidige beleidsinstrumenten, dan graag. Maar als het gewoon is om enig soelaas te brengen met de bestaande financiële massa waarover we nu beschikken, dan ben ik niet a priori overtuigd dat dat de beste manier is. Misschien moeten we dat dan weer koppelen aan het witboek voor alternatieve financiering.

Op korte termijn volgt het beleid, zoals we met het Kunstendecreet hebben toegelicht, deze sporen tot 2017. Het bredere debat over de verfondsing van deze sector en wat dat qua hefboomen kan genereren voor de sector, zal wel even duren. Het lijkt me goed om daar niet over één nacht ijs te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Soete heeft het woord.

Mevrouw Ann Soete (N-VA): Minister, uw synthese van het boek van David Byrne beantwoordt de essentie van deze vraag om uitleg. Muziek is inderdaad niet gratis. Ik wil best de discussie aangaan, ook met de heer Caron, over de compensatie voor de artiesten. Muziek is een concept, is beleving. Ik ga er helemaal niet mee akkoord dat de dalende verkoop van cd's voor de artiesten wordt gecompenseerd door meer optredens. Daar is een spanningsveld met de gage die artiesten vragen. Daar kunnen we later op terugkomen.

Minister, ik dank u voor uw inspanningen voor de muzieksector – die zijn meer dan nodig – en wil u nog een tip geven. Het btw-percentages op de verkoop van boeken is 6 procent, op cd's is dat sinds jaar en dag 21 procent. Ik ken het verschil in cultuur niet tussen het lezen van een boek en het beluisteren van een cd, maar daar moet dringend wat aan worden gedaan.

Ik kijk niet zo vaak tv, maar soms zie ik duiding en reclame voor van alles en nog wat. Ik heb echter nog nooit een bewustmaking gezien dat illegaal muziek downloaden, stelen is. Dat is misschien heel sterk uitgedrukt, maar het mag toch eens gebeuren. Dat kan de muzieksector een hart onder de riem steken.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Ik wil de voorzitter bijspringen want hij heeft een belangrijk punt gemaakt. De muziekindustrie heeft de dalende cd- en muziekverkoop gecompenseerd door het herdenken van het businessmodel. Het is nu een 360 gradenmodel waarbij de liveoptredens de kern vormen, cd's en merchandising zijn afgeleiden.

Minister, de clou is het auteursrecht natuurlijk, maar dat is niet uw bevoegdheid. We moeten vasthouden aan het auteursrecht, al gaan er stemmen op om het copyright af te schaffen. Het maakt immers de platenindustrie rijker en niet de

artiesten. Beginnende artiesten vooral zijn erg terughoudend om mee te werken aan een campagne, zij redeneren dat elke vorm van verspreiding van hun werk goed is. Ook online verspreiding waar mensen niet voor moeten betalen, brengt hen meer op dan een sterke bescherming van het copyright.

Ik herhaal dat de essentie van uw werk de sensibilisering is rond het belang van het auteursrecht. Daarmee helpen we ook de industrie.

De heer Bart Caron (Groen): De markt is zo internationaal dat Vlaanderen en België er weinig impact op hebben. We moeten eens nadenken over dat auteursrecht inzake muziek. Ik heb een principiële en een pragmatische standpunt. Dat principiële standpunt is wat het is, maar pragmatisch gezien kunnen we er niet omheen dat de markt mondiaal is. Vlaanderen alleen, op ons eiland, gaan we niet overleven en gaan de artiesten ook niet overleven.

Mevrouw Soete, ik vind dit een interessant debat. Ik wil geen zwart-wit debat, dat weet u. Hebt u de afgelopen weken de kranten gevolgd? Het festivalaanbod krimpt. Het aantal festivals daalt niet, maar de programmeringen worden voorzigtiger. Dat heeft te maken met de astronomisch gestegen 'uitkoopsommen' van de artiesten. Dat is natuurlijk een gevolg van de dalende verkoop van dragers. *(Opmerkingen)*

Ik weet het. We moeten opletten dat het niet in een neerwaartse spiraal gaat eindigen, waar onze artiesten niet beter maar slechter van worden. Ze boksen op tegen een mondiale markt waar heel veel exclusiviteit en marktmechanismen gelden, maar die discussie zou ons te ver leiden, die heel erg verstorend zijn. Het is geen vrije markt meer, zeker niet die markt van de liveoptredens.

Minister, we moeten daar eens over praten. Er worden markten afgeschermd en dat is niet altijd in het belang van onze eigen artiesten. Misschien kunt u dit debat eens plannen voor het muziekoverleg, ofwel kunnen wij een hoorzitting organiseren. We hoeven onze agenda dit jaar niet meer vol te stoppen, die zit al vol.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Steunpunt Cultuur – 2016 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik heb een vraag over het Steunpunt Cultuur. Om alle verwarring te vermijden: het gaat niet over het Kunstenpunt of een steunpunt zoals we dat binnen Cultuur benoemen. Het gaat over een van de steunpunten die in een aantal beleidsdomeinen wetenschappelijk en beleidsgericht onderzoek doen ten bate van die beleidsterreinen, maar die eigenlijk aangestuurd worden vanuit de economische invalshoek en die vandaag onder druk staan.

Het steunpuntprogramma – om het wat levendiger te maken – heette eerst 'Steunpunt recreatief Vlaanderen' en het is het meest bekend bij ons voor zijn longitudinaal onderzoek naar cultuurparticipatie. U weet wel, die boeken die gemaakt zijn. Het is een interuniversitair samenwerkingsverband en er zijn broers en zussen in de andere beleidsdomeinen van de Vlaamse Regering zoals Sport en Jeugd. Ik wil het bij Cultuur houden als pars pro toto. U merkt het wel aan mijn vraag.

Ze dateren uit 2001. Het Steunpunt Cultuur richtte zich op zeven onderzoekslijnen: participatiesurvey, cultuureducatie, cultuurbeleving, kansengroepen en sociale participatie, lokaal sociaal-cultureel werk enzovoort. U zult misschien net als ik de bedenking hebben dat ze de voorbije maanden en jaren – twee, drie jaar – minder zichtbaar zijn geweest met beleidsonderzoek en onderzoeksresultaten dan de jaren daarvoor. Dat is, denk ik, ook zo. Ze waren al wat ingekrompen op financieel vlak.

De taakstelling van de steunpunten loopt af op 31 december van dit jaar en er heerst volop onduidelijkheid over het vervolg. Minister Muyters, die het beleidsondersteunend onderzoek coördineert, stelde in antwoord op een vraag om uitleg van collega Rzoska dat er een bijsturing van de werking van de steunpunten zat aan te komen, maar kon daar toen nog weinig over zeggen omdat er op dat ogenblik nog een evaluatie liep.

Inmiddels is die evaluatie er, en vandaar mijn vraag. Die evaluatie is aan de SERV overgemaakt. Op 16 maart boog de SERV zich over de toekomstige organisatie van dat beleidsrelevant wetenschappelijke onderzoek.

Ik maak nu een bedenking. Ik herinner me dat de inbedding in dat beleidsveld oneigenlijk is. In 2001 speelden pragmatische overwegingen om het daar onder te brengen. Men koppelde onderzoeken aan economische doelstellingen. Tezelfdertijd is het onderzoeksveld over alle beleidsdomeinen uitgesmeerd. Eigenlijk wil ik zeggen dat de beslissing om het daar onder te brengen eerder willekeurig is.

Uit de evaluatie en ook uit het advies van de SERV blijkt dat de verschillende steunpunten positief werden geëvalueerd. Er wordt zelfs aangedrongen op de versterking van multidisciplinaire en internationale aspecten, en ook op een beperking van het aantal onderzoeksthema's, wat gericht werken moet toelaten. Er wordt ook gevraagd dat de overheid beter formuleert wat men verwacht van de onderzoeken, en dat men beter inspeelt op de beleidscycli van de Vlaamse overheid. De SERV vraagt ook dat de Vlaamse Regering zich structureel engageert, zodat de steunpunten uitzicht krijgen op een langetermijnperspectief en beter met elkaar en met de overheid en andere onderzoeksinstellingen kunnen samenwerken. Dat alles is logisch, denk ik.

Er wordt dus degelijk, nuttig werk verricht. Er kan nog meer gebeuren. Toch bereiken ons signalen dat er eerder een afbouw dan een verdere uitbouw op komst is. Ik verwijs dan naar de vraag van de heer Rzoska, en het schot voor de boeg van de heer Gryffroy. Hij suggereerde de piste om de verschillende beleidsdomeinen van onder de coördinerende vleugels van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) weg te halen. Beleidsondersteunend onderzoek zou dan door de diverse beleidsdomeinen worden gestuurd en gefinancierd. Dit is natuurlijk een simpele remedie om dubbele financiering te vermijden, maar op die manier dreigt wel het kind met het badwater te worden weggegooid. Multidisciplinair onderzoek komt in het SERV-advies immers naar voren als iets waar nog sterker moet op worden ingezet.

Inmiddels is bekend geworden dat minister Muyters de onderzoeksmiddelen wil heroriënteren. Vanaf 1 januari 2016 zou het steunpunt op droog zaad worden gezet. Het is een pijnlijk verhaal. Gedurende vijftien jaar is geïnvesteerd in longitudinaal onderzoek. Wie het dossier kent, is doorgaans lovend over het geleverde werk. Het zou echt een doodzonde zijn om het onderzoek over participatie op te geven. We hebben lang moeten wachten op goede data over participatie. Die kunnen maar goed worden beoordeeld als men langetermijntrends kan waarnemen, want pas dan kan men vaststellen of beleidskeuzes een impact hebben.

Minister, versterkt het advies van de SERV uw geloof in de noodzaak van beleidsondersteunend onderzoek over cultuur? Hoe evalueert u de keuze van de zeven

onderzoekslijnen? Zijn dat volgens u goede keuzes? Zitten er hiaten in? In welke mate wordt rekening gehouden met het SERV-advies bij de taakstelling van het beleidsondersteunend cultuuronderzoek van de vierde generatie, bijvoorbeeld inzake het beperken van het aantal onderzoeksthema's? Hoe staat u tegenover de suggestie van de SERV dat multidisciplinair en internationaal onderzoek nuttig en nodig is? Kunt u daar concrete voorbeelden op plakken die zijn gelinkt aan het beleidsdomein cultuur? Vindt u het in dat opzicht nog steeds nuttig dat qua afstemming en financiering de verschillende steunpunten in het departement EWI worden overkoepeld?

Wanneer komt er duidelijkheid over de toekomst van het steunpunt Cultuur en het ruimere kader? Komen de nodige financiële middelen er? Wordt het lopende onderzoek stilgelegd? Worden bepaalde onderzoeksopdrachten verlengd? Zal men vanaf 1 januari al onmiddellijk kunnen starten met beleidsondersteunend onderzoek door het Steunpunt Cultuur, rekening houdend met de looptijd die nodig is voor het uitschrijven en aanbesteden van onderzoeksopdrachten? Eenvoudig gezegd wil ik weten of er geld zal zijn om het steunpunt in een of andere vorm te continueren. Ik pleit er dus voor om dat te doen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, ik ben zelf betrokken bij het werk van het steunpunt wanneer het gaat over media, en daarom aarzelde ik om me hier bij de heer Caron aan te sluiten. Toch doe ik dat, want ik vind dat we zijn oproep moeten steunen. Men moet weten dat het Nederlandse Sociaal en Cultureel Planbureau al sinds de jaren 70 de cultuur- en sportparticipatie van de Nederlanders meet. Dat laat toe om langetermijntrends vast te stellen en te monitoren. De derde Participatiesurvey loopt op zijn einde. We zullen die nog kunnen bekijken. Het zou evenwel erg jammer zijn als de sinds het begin van de eeuw opgebouwde regelmaat zou wegvallen. Dat zou spijtig zijn voor de wetenschap, maar ook en vooral voor het cultuurbeleid, want het is essentieel dat we langetermijntrends kunnen monitoren.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de vraag van de heer Caron inspireert mij tot een bijkomende vraag: stelt hetzelfde probleem zich voor het Steunpunt Media? Dat is niet het voorwerp van deze vraag, maar het zou interessant zijn om daarover meer te vernemen.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, de heer Caron heeft heel terecht gewezen op het belang van longitudinaal onderzoek. We hebben het al een paar keer gehad over de monitoring die we het best zouden doen in het kader van heel het lokale cultuurbeleid en de ontwikkelingen daarin. Ziet u daar voor hen een mogelijkheid in om die rol op te nemen en/of is er anderzijds hierin ook een rol voor de administratie weggelegd?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Ik begrijp natuurlijk de bekommernis van mijn collega's. Maar als je de beleidsnota's van zowat elke minister doorploegt, zie je dat beleidsrelevant onderzoek daarin toch wordt benadrukt. Ik zie nergens dat men het zou afschaffen. Maar we moeten realistisch zijn en het is natuurlijk zo – en dat is een platgetreden pad – dat we in budgettair toch wat moeilijkere tijden zitten. Het moet worden bekeken in hoeverre een aantal zaken efficiënter kunnen worden ingezet. Het is er mij niet om te doen vanwaar het komt, als het maar kan leiden tot relevant onderzoek. Minister, hoe gaat het in de toekomst verder? Van welke middelen zal dat komen? Hoe gaat men dat efficiënter

proberen in te zetten? Als er minder middelen zijn, hoe gaat men dat proberen op te lossen om toch tot onderzoek te komen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) geeft verschillende interessante aanbevelingen die nuttig zijn in de organisatie van het beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek. Het heeft dus duidelijke verdiensten. Maar ik zie ook persoonlijk het belang van beleids-ondersteunend onderzoek in. Ik verwijs graag naar mijn beleidsnota Cultuur. In die nota onderstreep ik het belang van voldoende betrouwbare en ontsloten beleidsrelevante gegevens en historische reeksen over de sector, aangevuld en geduid met ander kwalitatief onderzoeksmateriaal. Ik citeer nog even uit de beleidsnota: "Een doordacht en duurzaam cultuurbeleid heeft nood aan cijfers en data als onderbouw en voeding om het beleid te staven."

Het advies van de SERV geeft wel enkele strategische doelstellingen met betrekking tot beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek die ik graag mee onderschrijf: planmatig werken, beleidsrelevantie en bruikbaarheid verzekeren, samenwerking, langetermijnperspectief, een goede spreiding over alle beleids-thema's, valorisatie van de onderzoeksresultaten enzovoort. Het zijn doelstel-lingen die ik ook belangrijk vind als we tot een degelijke beleidsondersteuning via wetenschappelijk onderzoek willen komen.

De zeven onderzoeksthema's die in het vorige Steunpunt werden opgenomen, zijn absoluut relevant. Participatie, cultuureducatie, kansengroepen, e-cultuur, cultuur en economie – om enkele thema's te noemen – zijn nog steeds belangrijke beleidsmatige uitdagingen, getuige de beleidsnota Cultuur en de daarin opgenomen beleidsdoelstellingen. Zoals uit de evaluatie van het Steunpunt blijkt, zijn er altijd wel aandachtspunten of verbeterpunten te geven over de werking van het Steunpunt. Door beperkte middelen werden enkele onder-zoekslijnen binnen het Steunpunt minder sterk uitgebouwd, met name IT en economische aspecten. Maar dit doet geen afbreuk aan de relevantie van de zeven onderzoekslijnen en het mooie werk dat het Steunpunt realiseerde.

Een belangrijk hiaat, dat ook in de evaluatie van het Steunpunt naar boven kwam, is de gebrekkige aandacht voor de productiezijde van cultuur. Naast het noodzakelijke onderzoek naar de participatie zou het zinvol zijn om ook de productiezijde en de spreiding van het aanbod in kaart te brengen, en de impact hiervan op participatie.

Het is nog niet duidelijk of er een beleidsondersteunend onderzoek van de vierde generatie komt. Binnen het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) wordt, zoals u hebt opgemerkt, mijnheer Caron, aan een nieuw concept omtrent beleidsrelevant onderzoek gewerkt, dat na de huidige erkenningstermijn zou ingaan. Uitgebreide informatie hierover zult u bij mijn collega bevoegd voor het wetenschapsbeleid moeten opvragen. Ik kan u vertellen dat een van de kernelementen binnen dit concept de responsabilisering is van de beleids-domeinen. In dit geval zal het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) bekijken wat gecontinueerd kan worden en daarvoor de nodige budgetten vinden. Deze oefening wordt momenteel door mijn administratie voorbereid.

Ik lees in het SERV-rapport een pleidooi voor een goede spreiding van het onder-zoek over alle belangrijke beleidsvelden en beleidsthema's, zodat er geen hiaten vallen in de onderzoeksprogramma's. Voor een beleidsveld als Cultuur dat, binnen zijn academische onderzoekswereld over weinig specifieke onder-zoeksbudgetten kan beschikken, is dit een zeer dankbaar element in het advies van de SERV.

Ik volg volledig het pleidooi van de SERV voor een multidisciplinaire werking binnen beleidsrelevant onderzoek. Voor Cultuur is dit handig te concretiseren, het huidige Steunpunt was immers al in zekere mate multidisciplinair. Het was een consortium van uiteenlopende vakgroepen binnen drie universiteiten, met sociologen, communicatiewetenschappers en economen. Die diversiteit vind ik absoluut noodzakelijk. Een multidisciplinaire werking is altijd interessant en kan nieuwe denksporen creëren.

Het cultuurbeleid is binnen de verschillende Europese lidstaten sterk verschillend, op het vlak van bijvoorbeeld sectororganisatie, culturele bevoegdheden of beleidsinstrumenten. Lokale expertise is dus belangrijk, en daarom vind ik het geen minpunt dat het huidige onderzoekssteunpunt samengesteld is uit enkel binnenlandse onderzoekscentra. Ik vind het wel belangrijk dat de onderzoekers zich wat betreft kwaliteitsbewaking, kennisdeling en expertiseontwikkeling meten aan collega's in internationale onderzoeksinstellingen.

De ondersteuning vanuit EWI is zeer nuttig. EWI ontwikkelde het raamkader – decretaal, methodisch en juridisch –, zorgde voor een cofinanciering voor de sectorale onderzoekssteunpunten, bood juridische en zakelijke ondersteuning bij de samenwerking met universiteiten en creëerde afstemming tussen de verschillende onderzoekssteunpunten. Indien deze ondersteuning wegvalt, wat nog niet is uitgemaakt, zal dit zeker een gemis zijn voor ons beleidsdomein.

Het huidige Steunpunt Cultuur kreeg een jaarlijkse financiering van het departement CJSM van 186.000 euro en vanuit EWI een jaarlijkse financiering van 372.000 euro. U kunt dus begrijpen dat het geen evidente beslissing is om te bekijken wat we, in voorkomend geval, kunnen continueren met enkel de middelen van Cultuur en wat we, in voorkomend geval, zouden moeten stopzetten.

Binnen mijn departement wordt momenteel aan voorstellen gewerkt om de continuering van het Steunpunt Cultuur mogelijk te maken. Ik kan hierbij enkel duidelijkheid creëren en modellen uitwerken voor de steunpunten die onder mijn bevoegdheid vallen. De begrotingsopmaak 2016 – en dit zal dan wel het belangrijkste element zijn in mijn antwoord – wordt hierbij een belangrijke mijlpaal aangezien op dat moment de nodige middelen moeten worden verzekerd om de continuïteit te garanderen.

De lopende onderzoekslijnen van het Steunpunt Cultuur zullen volgens de huidige planning zonder problemen afronden dit jaar. Dit werd op de laatste stuurgroepvergadering van het onderzoekssteunpunt in maart 2015 nog bevestigd door de medewerkers van het steunpunt.

Mijn eerste bekommernis is het veiligstellen van de longitudinale onderzoekslijnen opdat we hier geen kennisverlies lijden. Ik denk bijvoorbeeld voor cultuur aan de data uit de participatiesurvey. Dat er op 1 januari onmiddellijk verder kan worden gewerkt, kan ik op dit ogenblik niet verzekeren. Ik zal er mij uiterst voor inspannen. Het behoud van de nodige expertise binnen de onderzoeksinstellingen is evenwel een bezorgdheid die ik met de betrokken universiteiten en mijn administratie deel.

Mevrouw Brouwers, ik kan niet onmiddellijk zeggen wat dit betekent voor het Steunpunt Media. Men kan enig parallellisme wel veronderstellen, maar ik kan het niet bevestigen omdat ik het niet weet.

De link aan de monitoring inzake het lokaal cultuurbeleid moeten we misschien bespreken in een aparte vraag of een apart debat. De werkafpraak die we aan het treffen zijn, gebeurt op het vlak van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). We moeten nagaan in hoeverre bepaalde zaken complementair kunnen zijn, samenlopen, elkaar versterken enzovoort. Het zijn op dit ogenblik wel twee verschillende sporen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind er een dualiteit – positief uitgedrukt – of een dubbelzinnigheid – negatief uitgedrukt – in terug. De kabinetschef van minister Muyters heeft op een vergadering met de onderzoekssteunpunten vlakaf gezegd dat ze vanaf 1 januari 2016 naar hun geld kunnen fluiten vanuit EWI: het is gedaan. Mijnheer Meremans, u weet zeer goed dat minister Muyters die middelen voor andere doeleinden wil inzetten. Laten we daar eerlijk over zijn.

De dualiteit, minister, zit in het volgende. Enerzijds roemt u het multidisciplinaire, het grensoverschrijdende, de interdisciplinaire aanpak. Anderzijds dwingt EWI u in een disciplinaire aanpak, mono, niet meer multiple, gericht op en betaald vanuit Cultuur. Wat betekent anders een zinnetje als “responsabilisering van de beleidsdomeinen” en “mijn administratie bereidt dat voor”?

U hebt cijfers genoemd, maar het ging een beetje te snel voor mij. Als ik het goed begrijp, hebt u ongeveer 186.000 euro per jaar nodig om dat onderzoekssteunpunt in het huidige volume maar met bijgewerkte opdrachten tot in de vierde generatie verder te zetten. Er komt geen multidisciplinaire aanpak meer vanuit EWI. De samenwerking tussen de onderzoekssteunpunten zal minder groot zijn dan ooit tevoren. Alle adviezen van de SERV worden gebakken lucht. Sorry dat ik het zo hard uitdruk.

Ik zeg ook niet dat EWI de oplossing is en dat minister Muyters de grote schuldige is. Zoiets is de collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering, maar ik weet waar het op uitkomt: er zullen minder onderzoeken gebeuren en er zal minder geld voor zijn. Dat kan me, cru gesteld, in hoofde van die onderzoekers nog niet eens schelen. Het kan me heel erg schelen voor de monitoring, het volgen van het cultuurbeleid in al zijn facetten, en niet alleen op het vlak van participatie maar ook de productie- en spreidingszijde.

Daarnet hebben we het over het muziekbeleid gehad. Zou het niet fantastisch zijn om te beginnen met het verzamelen van enkele data over muziekpraktijken en de economische return? U vindt ook dat dit terrein te weinig in beeld komt, idem voor IT. Ligt er iets dichterbij elkaar dan muziek en IT?

Ik apprecieer wel dat u het zult bekijken en dat u uw best wilt doen, maar of het zal lukken is niet zo zeker. De begroting 2016 zal inderdaad een mijlpaal zijn. Ik doe mijn best om niet cynisch te worden, maar ik vind het niet tof wat de Vlaamse Regering op dit vlak doet. Het is echt niet ok om op die manier te werken. Dat moet me van het hart. Al goed en wel dat er wordt geëvalueerd, bijgestuurd en bespaard, maar dit is een manier van dingen afbreken waarvan ik denk dat de meesten er wel voor zijn. Het gebeurt op een sluike en achterbakse manier. Via omwegen wordt ingegrepen en staan we ernaar te kijken. Ik zal minister Muyters ook ondervragen, maar het zal een nutteloze oefening zijn. Ik zal ze ook doen voor Jeugd, Sport en Media, want daar is hetzelfde aan de hand. Eindelijk wordt er een beetje een evidence based beleid gevoerd. Er is vele keren geklaagd over het gebrek aan wetenschappelijke onderbouw van het beleid in de zachte sectoren. Nu we dat kunnen meten, doen we de boeken toe.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp.a): Ik wil het pleidooi van de heer Caron ondersteunen en kracht bijzetten. In 2002 was er de eerste participatiesurvey, in 2009 de tweede en nu de derde. Als dit nu stopt, hebben we een dikke tien jaar gemeten om nu te stoppen. Dat is geen goed beleid. Het regeerakkoord staat vol van het belang van beleidsrelevant onderzoek. Het is inderdaad een verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering. U zegt altijd dat u uw best

zult doen. VIAA is net hetzelfde verhaal. Dat is een fantastisch project dat is gestart en waarvan u het belang inziet. U probeert het voor een deel op uw middelen te nemen.

Als een minister van Innovatie echter niet wil zien hoe belangrijk ook dat wetenschappelijk onderzoek is voor innovatie, dan hebben we een probleem, dan gaan we in Vlaanderen gewoon heel sterk achteruit.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Divide et impera. Minister, eigenlijk zegt de oppositie dat u een brave jongen bent, maar dat het minister Muyters is die de stouterik is. Dat is zo'n beetje de teneur die ik hier hoor. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Mijnheer Caron, het is altijd leuk om er één minister uit te halen. Minister, ik hoor hier net dezelfde verhalen, dezelfde onheilstijdingen die ik heb gehoord toen het ging over de Strategische Visienota Kunsten. Achteraf zei men dan dat het moeilijk is om oppositie te voeren tegen u. Ik geef dat maar mee.

Het voordeel van de oppositie is natuurlijk dat ze allerlei tijdingen de wereld in kan sturen, maar daar geen verantwoordelijkheid voor hoeft te dragen. Het is natuurlijk eenvoudig te zeggen dat dit en dat meer moet gebeuren, maar de rekening moet ook kloppen. Mijnheer Caron, dat heb ik hier al honderd keer gezegd. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

In de aanloop naar de verkiezingen heb ik u in allerlei lokalen de miljoenen horen verdelen. Tot daar aan toe. Als er budgettaire krapte is, dan moet je keuzes maken: daar ben ik van overtuigd. De minister zegt dat hij probeert te zien wat hij kan doen. Hij heeft duidelijk gewezen op de continuering van het onderzoek, dat ook wel belangrijk is, maar natuurlijk kun je wat er niet is, er ook niet zomaar bij fantaseren.

Ik vind het ook een beetje flauw wat de oppositie probeert te zeggen. U bent een toffe minister, zeggen ze, en dat is de slechte. De regering is echter één en beslist bij mijn weten nog altijd collegiaal. We zullen proberen de middelen efficiënt te gebruiken. Het lijkt me ook evident dat dit gevolgen zal hebben. Ik ga echter niet meedoen met de wolven die voor de zoveelste keer in het bos staan te huilen. In deze budgettaire krappe tijden lijkt dat me toch al te gemakkelijk.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik denk dat de oppositie, zelfs al moet ze haar rol spelen, net iets te verregaande conclusies trekt. Wanneer ik haar hoor, dan lijkt het alsof het multidisciplinair longitudinaal onderzoek ten dode is opgeschreven. Dat is in mijn ogen niet zo. Ik denk dat we ook in dit parlement alles volgens de regels van de kunst moeten doen. Het is nuttig en zelfs noodzakelijk, zoals u hebt aangegeven, om daarover een politiek, maar ook inhoudelijk debat met minister Muyters te hebben. We zullen daarover ook verder overleggen in de regering, om ervoor te zorgen dat we zelfs in budgettaire moeilijke omstandigheden toch nog altijd kunnen onderzoeken wat we willen en moeten onderzoeken. Mevrouw Segers, ik ben het immers met u eens als u zegt dat de kennis die we de voorbije jaren of zelfs langer hebben opgebouwd met betrekking tot participatie-onderzoek, moeten kunnen voortzetten, zelfs al zouden er gewijzigde omstandigheden zijn. Ik zou er met andere woorden toch niet van uitgaan dat het op dit ogenblik zwart-wit is. Mijn antwoord was trouwens ook zo niet. Zoek dus de grijze zone in de regering. Misschien kunt u dan constructief meewerken, met de goede inhoudelijke argumenten die u had en hebt, om mee bijkomende oplossingen te realiseren. Ik zal echter zeker mijn verantwoordelijkheid nemen.

In eerste instantie ligt dit bij de regering. Dit lijkt me echter een debat dat je ook moet voeren in de andere commissie, niet vanuit het pingpongspel van 'ondervraag eens een andere minister', maar om inderdaad te bekijken hoe we dat beleidsondersteunend onderzoek, als we dat dan toch multidisciplinair en beleidsveldoverschrijdend willen hebben, precies verder blijven invullen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik zal niet de goede en de slechte zoeken. Ik voel me de 'ugly'. *(Opmerkingen van de heer Marius Meremans)*

For a few dollars more. *(Gelach)*

Met die melancholische muziek van Ennio Morricone daarachter. Maar dat geheel terzijde.

Mijnheer Meremans, het gaat hier niet over een discussie over budgettaire krappe tijden. Het gaat over een discussie over een bestaand budget dat wordt geheroriënteerd, of dat een minister anders wil gebruiken, waarmee hij het principe van het transversaal, multidisciplinair onderzoek in de diverse beleidsdomeinen fnuikt en het begrip 'innovatie' afperkt tot zijn bevoegdheidsdomein. Ik zal het hem zelf vragen, maar ik zeg dat te uwen behoeve.

Mijnheer Meremans, indertijd is ervoor gekozen om dat op die manier te groeperen. Als er nu voor zou worden gekozen om het te 'degroeperen' en het terug te brengen naar de diverse domeinen, mij goed, maar dan moet men ook de budgetten opnieuw eerlijk verdelen en die niet wegroven van die beleidsdomeinen. Laat me dat duidelijk zeggen. Ik ben geen pessimist, maar ik zie gewoon wat ik zie. Minister Gatz moet binnen zijn budget morgen gewoon andere mensen pijn doen om onderzoeksbudgetten te vinden. Als u dat oké vindt, dan stel ik vast dat u het politieke lot van minister Muyters hoger inschat dan het belang van het onderzoek met betrekking tot cultuurbeleid. Dat is duidelijk. Dat is een keuze zoals een andere.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het gebruik van de VRT-gebouwen door Voka – 1959 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp.a): Voorzitter, minister, ik heb u al gefeliciteerd met uw nieuwe uitdaging, maar dit geeft me de gelegenheid om u eens officieel te ondervragen over iets niet gerings, namelijk de VRT. Het gaat dan niet alleen over de VRT-gebouwen en wat er zoal wordt georganiseerd. Ik wil u ook meegeven dat er ongerustheid bestaat bij het middenveld. Het gaat dan over het op een gelijke manier voor iedereen openstellen van de VRT-gebouwen.

Indien bepaalde berichten anders of verkeerd geïnterpreteerd zijn, zal deze vraag u de gelegenheid geven om nogmaals te benadrukken hoe u zult zorgen voor neutraliteit bij de VRT.

De aanleiding van mijn vraag is het mailverkeer tussen de communicatiedienst van de VRT en Voka. Daaruit blijkt dat de openbare omroep er geen graten in ziet om zijn gebouwen ter beschikking te stellen voor een vergadering van de raad van bestuur van Voka, een gewone raad van bestuur.

De VRT stelt vervolgens ook voor om Voka nog een rondleiding te geven, en dat is logisch wanneer iemand in de gebouwen zit, gevolgd door een debat en een netwerkdink met de directie, journalisten en redactie. Het gaat dus over meer dan het ter beschikking stellen van de lokalen. Daarbovenop zou dit jaar ook de 'Cultural Night', een evenement georganiseerd door Voka met als doel om partnerschappen tussen de culturele sector en de bedrijfswereld te bevorderen, plaatsvinden in studio Marconi van de openbare omroep.

Dat de VRT rondleidingen geeft en in dialoog treedt met het middenveld is uiteraard normaal. De ongerustheid ontstaat wanneer één bepaalde belangengroep gebruik mag maken van de VRT-gebouwen voor haar activiteiten en kan netwerken met de directie, redactie en journalisten.

Minister, Voka is een belangrijke partner voor onze ondernemers, maar los daarvan moeten we bekijken welke andere afspraken eventueel worden gemaakt die niet zo koosjer zijn.

Klopt het dat Voka een voorrecht geniet inzake het gebruik van de VRT-gebouwen en de mogelijkheid tot netwerken met de directie, redactie en journalisten? Of zijn er andere organisaties die dit voorrecht genieten?

Hoe is het gebruik van de VRT-gebouwen door externen wettelijk geregeld? Indien u dit al hebt toegelicht, zult u mij dit niet kwalijk nemen, het is de eerste keer. Vanuit de stad doen wij ook altijd ons best om al onze gebouwen zo veel mogelijk ter beschikking te stellen om er optimaal mee om te springen, maar dat is wel voor iedereen op dezelfde manier geregeld.

Brengt dit de neutraliteit van de openbare omroep volgens u al dan niet in het gedrang?

Acht u het nodig om bepaalde maatregelen te nemen om de neutraliteit van de VRT te garanderen? Zo ja, welke bent u dan van plan om te nemen?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat dit een belangrijke vraag is, maar alvorens we hier een halszaak van maken, is het heel belangrijk om te weten te komen of hier inderdaad sprake is van slechts één belangengroep die gebruik mag maken van de VRT-gebouwen.

Ik sluit me dus aan bij de vraag, duidelijkheid is nodig. Een en ander kan natuurlijk ook een stuk schaduw werpen op de neutraliteit van de VRT. Ik vind het moeilijk om te geloven dat de VRT dit enkel zou toelaten aan Voka. Zijn er andere belangengroepen die dit al gevraagd hebben aan de VRT en heeft de VRT het in dat geval niet toegestaan?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Het is misschien een belangrijke vraag, maar ik zou er zeker ook geen halszaak van maken. Het lijkt me typisch iets dat we – hopelijk – niet via een decreet zullen regelen. Het is een operationele zaak waarbij we vertrouwen moeten hebben in de raad van bestuur. Die zal daar allicht een aantal basisregels voor hebben en het is misschien nuttig dat er eens over wordt nagedacht, maar ik zou dit soort dingen eerlijk gezegd niet overdrijven. Ik ken het antwoord van de minister niet, maar ik was eerlijk gezegd een beetje verbaasd over de vraag. Het is interessant om het er even over te hebben, maar laten we er als parlement alstublieft niet te veel tijd in steken.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Ik kan mevrouw Brouwers volgen. Ik hoor mevrouw Turan al vragen of er maatregelen genomen zullen worden. Moeten er mensen op de brandstapel gezet worden? Ik zal het misschien een beetje op flessen trekken, maar moet de inquisitie worden aangesteld? Het is maar een vraag. Ik maak maar even een zijsprong.

Wat moeten we nagaan? De VRT moet zich neutraal, objectief en onafhankelijk opstellen. Is dit hier het geval of niet? Wat mij betreft is Voka nog steeds geen politieke partij, daar zou ik dus al enig voorbehoud bij willen maken. Ik heb er geen graten in gezien. Inzake samenwerking is het eenzelfde verhaal. Ik wil geen veto's stellen voor samenwerking, maar ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, dames en heren, ik denk dat ik deze keer de gemoederen tot bedaren kan brengen.

Mevrouw Turan, het klopt niet dat Voka een voorrecht geniet inzake het gebruik van de VRT-gebouwen en de mogelijkheid tot netwerken met de directie, redactie en journalisten. Voka is een van de vele stakeholders die op de VRT ontvangen worden. Van een voorrecht is dus geenszins sprake.

De doelstelling was een kennismakingsbezoek van Voka en ondernemers aan de openbare omroep. Om een en ander efficiënt te kunnen organiseren, werd toegelaten om een raadsbijeenkomst vooraf te laten plaatsvinden in hetzelfde lokaal. Het is dus een louter pragmatische en praktische oplossing.

De directie, de nieuwsdienst en de journalisten van de VRT vinden het belangrijk om regelmatig contacten te hebben met verschillende soorten stakeholders. Dat geldt dus ook voor het bedrijfsleven, en in dit geval voor Voka en de ondernemers.

Het gebruik van VRT-gebouwen is voorzien voor activiteiten die door de VRT, in samenwerking met de VRT, of onder toezicht van de VRT worden georganiseerd. Dat is de enige regeling die daarvoor bestaat. Het is wellicht de enige die daarvoor moet bestaan, daarover deel ik de mening van mevrouw Brouwers, verder hoeven we daarin niet te gaan.

De VRT wil en mag geen eiland zijn. De VRT vindt het belangrijk om met alle relevante stakeholders in dialoog te treden. Het biedt ook de gelegenheid om de visie, de aanpak en de werking van de openbare omroep toe te lichten en op die manier voor een beter wederzijds begrip te zorgen. De openbare omroep stelt zich open voor een dialoog met diverse maatschappelijke partijen. Dat is niet hetzelfde als 'partij kiezen', integendeel.

Er is dus geen overtreding gebeurd door de VRT en er is evenmin een inbreuk gepleegd tegen integriteits- of deontologische regels. Bijkomende maatregelen zijn mijns inziens niet nodig.

Ik geef nog twee feitelijke elementen. Er werd even gesproken over de Marconi Studio. Het eventueel gebruik ervan is een keuze ingegeven door capaciteitsmogelijkheden. De VRT heeft weinig eigen infrastructuur die geschikt is voor grote groepen.

Als toemaatje geef ik enkele vermeldingen van andere maatschappelijke stakeholders die bij de VRT aan dezelfde voorwaarden en in dezelfde context recentelijk over de vloer zijn geweest: de erfgoedsector, alles wat met de Grote Oorlogsherdenking te maken had, literatuur, podiumkunsten en musea, het onderwijzend personeel, de gerechtelijke wereld, de Koninklijke Militaire School,

studentengroepen, de mediacommissie, buitenlandse delegaties en/of buitenlandse ambassades in België, collega-omroepen uit de EU, woordvoerders van de belangrijke organisaties in ons land. Ik neem aan dat de lijst in de toekomst nog breder zal worden.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp·a): Minister, de tussenkomsten van mijn collega's maakte dat dit toch een interessantere vraag was dan ikzelf had gedacht en dan mijn bedoeling was. Allemaal zeggen ze dat het niet nodig is, dat we ons niet moeten mengen en geen inquisitie moeten voeren. Iemand die in deze commissie een vraag stelt, probeert men wel aan een inquisitie te onderwerpen. Ik stel de vragen die ik nodig vind en krijg de antwoorden die ik wil hebben. Minister, daarvoor wil ik u danken. U hebt me deels gerustgesteld. Uw antwoord geeft aanleiding tot enkele bijkomende vragen, maar die zal ik schriftelijk stellen. Dat geeft een betere mogelijkheid tot debat.

Ik vind het belangrijk dat ons bedrijfsleven in contact komt met de media, met de VRT en de andere stakeholders. U gaf enkele voorbeelden. Misschien is het interessant een lijst te krijgen van alle stakeholders die op bezoek zijn geweest. *(Opmerkingen van de heer Marius Meremans)*

Het is besparen voor iedereen, dus wil ik graag weten wie welke behandeling krijgt en hoe neutraal en gelijk dat was. Ons bedrijfsleven is en blijft een belangrijke actor, maar is een van de actoren. Dus, bedankt, minister. En collega's, bedankt om me hier welkom te laten voelen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Ik wil de polemiek niet voeren, maar laat ons een kat een kat noemen. Klopt het dat Voka een voorrecht geniet? Brengt dit de neutraliteit van de openbare omroep volgens u al dan niet in het gedrang? Welke maatregelen bent u van plan te nemen om de neutraliteit van de VRT te garanderen?

Als je die vragen stelt, sorry dan. En als je nu nog wilt weten wat ze hebben gegeten en gedronken, dan gaat dat voor mij te ver. Ik stel me daar vragen bij. Sorry.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp·a): Mijnheer Meremans, het is onaanvaardbaar en degoutant hoe u hier nu op ingaat. Ik heb de parlementaire vrijheid om de vraag om uitleg te stellen die ik wil en om een antwoord te krijgen. De minister had kunnen zeggen: ik wil niet antwoorden. Ik vind het schandalig hoe u hier tussenkomt.

De voorzitter: Laten we in deze commissie een debatcultuur hebben. Voel u dus helemaal vrij om te zeggen wat u wil, mevrouw Turan. De heer Meremans heeft een illustratie gegeven van de cultuur in deze commissie, en ik ook. Zo zijn we. Laat ons het debat dus maar voeren. Voel u daar niet door geremd. De heer Meremans voelt zich ook niet geremd. Een debatcultuur is het beste dat er kan zijn.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het literaire middenveld – 2072 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Zoals Monty Python zegt: 'And now for something completely different.' Mijn vraag om uitleg gaat over het literair middenveld. Minister, recentelijk stelde ik u een schriftelijke vraag over het literair middenveld in Vlaanderen. In uw antwoord gaf u aan dat er in Vlaanderen een mooi en waardevol literair middenveld bestaat, dat zeker verdient om te worden geconsolideerd. De meeste organisaties hebben echter nu al een heel specifieke kerntaak en doelgroep en daarbinnen is er redelijk weinig overlapping. U benadrukte dat een rationalisatie van het literaire middenveld geen evidentie is omdat er weinig sprake is van overlap. Wel argumenteerde u dat kan worden bekeken of er op zakelijk/organisatorisch gebied meer afstemming mogelijk is. Wat betreft leesbevordering denkt het Vlaams Fonds der Letteren (VFL) eraan om een aantal kleinere organisaties met duurzame aandacht en focus op leesbevordering te kunnen ondersteunen. Finaal lees ik dat het VFL toch bij het literaire middenveld zal aandringen op nog meer inhoudelijke afstemming, taakverdeling, minder overlapping en meer landelijke spreiding.

Hoewel het VFL van oordeel is dat er redelijk weinig overlapping bestaat, leeft bij een aantal actoren vanuit de brede sector wel de gedachte dat er toch wel sprake is van enige overlapping tussen opdrachten en werkingen. Men fluistert dat meer afstemming en samenwerking tussen de organisaties wenselijk en zinvol zou zijn. Minister, in uw visienota Kunsten stipt u aan dat binnen het literaire middenveld meer samenwerking en afstemming tussen organisaties aangewezen is. Dit met het oog op een scherpere focus op specifieke knowhow en expertise, minder overlap tussen organisaties en een evenwichtig zakelijk model met oog voor meer eigen inkomsten en minder overhead.

Minister, in uw visienota geeft u aan dat binnen het literaire middenveld meer samenwerking en afstemming tussen organisaties aangewezen is. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag stelt u dat er binnen het literaire middenveld redelijk weinig overlapping is. Hierdoor lijkt er enige onduidelijkheid te bestaan of er nu al dan niet sprake is van veel overlap binnen het literair middenveld. Kunt u dat nader toelichten? Wat bedoelt u concreet met het consolideren van het literair middenveld en meer afstemming en samenwerking tussen organisaties? Wat is uw zienswijze hierover?

U geeft ook aan dat het VFL overweegt om een aantal kleinere organisaties met duurzame aandacht en focus op leesbevordering te ondersteunen. Zal dit geen versnippering in de hand werken? Waarom wel of waarom niet?

In de vorige beleidsperiode werd het VFL erkend als sleutelspeler voor het gesubsidieerde letterenbeleid. Mijn vraag loopt misschien een beetje vooruit op de volgende beheersovereenkomst. In hoeverre kan de regisseursrol van het VFL volgens u nog verder geoptimaliseerd en/of – en dat is mijn mening – uitgebreid worden?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Om te beginnen, mijnheer Meremans, zie ik weinig 'onduidelijkheid' tussen wat ik enerzijds als antwoord op uw schriftelijke vraag en anderzijds in mijn visienota formuleerde, omdat beide antwoorden complementair zijn. Ik ga dat nu uitleggen.

Er is immers weinig inhoudelijke overlapping binnen het literair middenveld als het over de literaire organisaties gaat die ik opsomde in mijn schriftelijk antwoord. De vandaag door het VFL gesubsidieerde organisaties hebben immers elk een specifieke kerntaak en doelgroep. Ik geef het overzicht graag nog eens voor de collega's mee: Passa Porta als internationaal literatuurhuis en residentiewerking in opdracht van het VFL, het Poëziecentrum als Vlaams kenniscentrum en knooppunt voor poëzie met eigen tijdschrift en zeer diverse

activiteiten rond poëzie, de Stripgids als Vlaams kenniscentrum voor strips met tweejaarlijks festival en een eigen tijdschrift, PEN Vlaanderen, een afdeling van PEN-internationaal, opkomend voor vrije meningsuiting en heel actief in verband met gevluchte auteurs en interculturaliteit, het Schrijverspodium, een organisatie voor de archivering, digitalisering en promotie van theaterteksten, VONK en zonen als nieuwe speler, opgericht voor en door auteurs, met erg vernieuwende en verrassende concepten rond literatuur, het Literair Museum, een belangrijke partner voor leesbevordering, leeseducatie voor lager en middelbaar onderwijs met spraakmakende tentoonstellingen van Vlaamse en internationale illustratoren, Behoud de Begeerte, de oudste en nog steeds erg actieve organisatie voor literaire presentaties als avondvullende podiumvoorstellingen, de Stichting Lezen, de leidende en richtinggevende organisatie in verband met leesbevordering, met als het coördineren, inspireren, verbinden en aanzetten tot samenwerking, Leesweb, een kleinere organisatie rond leesbevordering, overgeheveld vanuit het Participatiedecreet, met vooral expertise rond doel- en kansengroepen.

Op het eerste gezicht – en niet alleen op het eerste gezicht – kunnen we volgende tussentijdse conclusie geven. Elk van deze tien organisaties heeft een duidelijke plek in het middenveld en voor het grootste gedeelte ook een unieke rol. Ze kunnen hun specifieke kerntaak nog duidelijker aflijnen en blijven bewaken en vooral hun functie op die manier vervullen, maar wanneer het inhoudelijk zinvol of wenselijk is, kunnen ze via samenwerking en uitwisseling van knowhow hun programmering of werking zeker nog versterken. Dus er is op andere vlakken – buiten het puur inhoudelijke – een betere samenwerking en afstemming tussen de organisaties mogelijk en aangewezen. En zo kom ik tot uw tweede vraag.

Zoals ik in mijn visienota op pagina 28 aangeef, beperkt consolideren zich voor mij niet tot het behoud van de intrinsieke en maatschappelijke meerwaarde van iets, het houdt ook een voortdurende optimalisering in. Ik wil optimaliseren en datgene wat goed draait nog beter laten draaien. En daarvoor is inderdaad een betere samenwerking nodig. Minder overlap bijvoorbeeld met het oog op een evenwichtig zakelijk model, met meer aandacht voor een betere balans tussen de eigen inkomsten versus subsidies én een betere balans tussen de overheadkosten en de middelen voor de inhoudelijke werking. Meer nood tot afstemming en samenwerking tussen literaire organisaties kan ook betrekking hebben op bijvoorbeeld de organisatie van literaire manifestaties of festivals. Zij vissen wel vaker in dezelfde vijver zowel qua aanbod als qua doelgroep. Hoewel elk festival op zich zijn verdienste heeft, merken we zowel qua timing, inhoudelijke programmatie, landelijke spreiding, aantal bezoekers en gevraagde subsidiering dat hier nog meer afstemming en samenwerking zinvol zou kunnen zijn.

Bovendien – dit is een algemene vaststelling in de cultuursector – valt op dat vooral de driehoek Antwerpen, Brussel, Gent goed bediend wordt, maar dat een verdere spreiding richting oosten en westen nog beter zou kunnen. Een écht landelijke spreiding in samenwerking met diverse partners, blijft dus een verbeterpunt. Andere mogelijke samenwerkingsverbanden situeren zich bijvoorbeeld op het vlak van digitalisering en de multimediale inzet van literatuur; de aandacht voor diversiteit; de publieksverbreding en -diversifiëring, het inzetten op kansengroepen enzovoort. U ziet, ondanks het feit dat elke organisatie een zeer specifieke inhoudelijke opdracht heeft, liggen er best nog veel mogelijkheden tot samenwerking open. Ook met andere beleidsdomeinen onder andere Erfgoed, Welzijn, Jeugd, Onderwijs, Media, Toerisme, Wetenschap, Economie en met andere beleidsniveaus.

Zoals u ook in de visienota Kunsten, op pagina 29, kon lezen is het een beleids-optie van mij om het kleinschalige initiatief met impact, bereik en uitstraling op Vlaams en internationaal niveau koesteren. De meeste van onze grote

kunstenaars zijn immers allemaal ooit zelf met een klein initiatief begonnen. Ook in een sector als die van de letteren moeten we voldoende aandacht blijven hebben voor dergelijke kleinschalige projecten.

Het VFL overweegt in die zin inderdaad om een aantal kleinere organisaties met duurzame aandacht en focus op leesbevordering te ondersteunen. De bedoeling is zeker niet om versnippering in de hand te werken, wel integendeel. Het gaat veeleer om een soort 'impulsbeleid' binnen het geïntegreerd letterenbeleid. Daarenboven zal de Stichting Lezen Vlaanderen de komende jaren meer evolueren naar een kenniscentrum en een organisatie die coördineert, verbindt, laat samenwerken en inspireert en iets minder naar een organisatie die elke lacune via eigen projecten aanpakt.

Daarnaast geeft het VFL vandaag al via het subsidiereglement leesbevordering een bescheiden projectondersteuning aan organisaties of projecten rond leesbevordering met de financiële middelen die daarvoor vroeger onder het Participatiedecreet zaten. In de bevoegde adviescommissie zorgt de Stichting Lezen er trouwens mee voor dat in een vroeg stadium potentieel interessante initiatieven tijdig worden ontdekt, gecoacht en ondersteund.

Ik vertel u uiteraard niets nieuws wanneer ik zeg dat de optimalisatie van de werking van het VFL het onderwerp zal uitmaken van de nieuwe beheersovereenkomst. Maar ik geef u als smaakmaker toch nog een voorbeeld, naast het aanscherpen van de samenwerking waarover we het daarnet hadden. Zo zal het VFL bijvoorbeeld ook samen met de administratie en mijn kabinet werken aan een geïntegreerd tijdschriftenbeleid waarbij men vanuit een gemeenschappelijk draagvlak of op basis van het Kunstendecreet en het Erfgoeddecreet zal proberen om een coherent tijdschriftenbeleid uit te bouwen voor zowel literaire, kunst- als erfgoedtijdschriften. Deze week is daartoe al de eerste aanzet gegeven. Daarbij zal worden gekeken naar de algemene noden en zwaktes van tijdschriften, maar ook voldoende rekening worden gehouden met hun specifieke functies en eigenheid. Het is de bedoeling om via afstemming en een eventueel gezamenlijk platform deze kwetsbare niche te versterken.

Ik hoop dat ik u zo voldoende inhoudelijke stof heb bezorgd. Ik zou bijna willen zeggen dat we bekijken hoe we het evenwicht tussen een federaal en een confederaal model, met voldoende draagkracht en kritische massa, kunnen realiseren. Met dit aardigheidje wil ik maar zeggen dat op basis van de verschillende eigenheden verbeterde samenwerking mogelijk is. Het fonds probeert dat nu al te realiseren, en zal dat blijven doen.

De heer Marius Meremans (N-VA): Het is mij allemaal duidelijk, ook uw laatste zin, minister. Ik vind dat goed, en het mag voor mij zelfs nog wat meer zijn.

Minister Sven Gatz: Men moet dat in zijn ontwikkeling bekijken en beoordelen. Het signaal over de samenwerking is in de visienota gegeven. Op zichzelf is dat niet echt een erg origineel signaal. Maar het is zo dat sommigen blijkbaar een pauselijke zegen nodig hebben om de samenwerking die er ten dele al was, nog verder uit te bouwen. Ik weet dat niet zeker, maar voel toch wel aan dat er in de ingediende dossiers en tijdens contacten met het werkveld ten dele wordt geanticipeerd op wat ik hier zeg. Er komt een dynamische evolutie op gang die eigenlijk aan uw bekommernissen tegemoetkomt en tezelfdertijd de diversiteit in voldoende mate laat bestaan. Ik heb er vertrouwen in dat er interessante evoluties zullen komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de gevolgen voor het internationaal letteren- en cultuurbeleid van de beslissingen van de Nederlandse Taalunie in het kader van de bijkomende bezuinigingsoperatie
– 2077 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Nederlands leren in het buitenland
– 2120 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over besparingen bij de Taalunie
– 2129 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, onlangs namen we kennis van een aantal beleidsbeslissingen over de Nederlandse Taalunie. Het is niet duidelijk in welk stadium die beslissingen zich bevinden en hoe definitief ze zijn. In elk geval zijn eind april de diplomatieke vertegenwoordigers van Vlaanderen en Nederland in het buitenland, de docenten Nederlands in het buitenland en ook anderen in kennis gesteld van een aantal bezuinigingsmaatregelen en de gevolgen ervan. Het is niet de eerste bezuinigingsoperatie. Vooral op vraag van Nederland wordt er in de cultuursector stevig het mes gezet. Aangezien we via de Taalunie met elkaar zijn verbonden, heeft dat natuurlijk ook gevolgen voor ons beleid en het beleid dat namens Vlaanderen in de Taalunie wordt gevoerd.

Na een eerste bezuinigingsoperatie, voor een bedrag van 777.000 euro, kwam er begin 2015 een tweede, en dit voor een bedrag van 1.890.000 euro. Ten opzicht van 2011 betekent dit een totale besparing van meer dan 2,5 miljoen euro. Om die besparingen te realiseren, neemt de Taalunie diverse maatregelen. Alle activiteiten die niet als kerntaak gelden, worden afgebouwd of zelfs helemaal afgevoerd. Er wordt een reorganisatie van het secretariaat doorgevoerd, waarbij het aantal medewerkers van 45 naar 35 wordt teruggebracht. Die keuze heeft natuurlijk gevolgen voor de output.

De bijkomende bezuinigingsoperatie dwingt ook tot inhoudelijke keuzes, en dat is voor het politieke debat belangrijk. Daarbij heeft men zich de vraag gesteld welke instrumenten naar verhouding duur zijn en een relatief kleine doelgroep bereiken. Op basis van dit criterium heeft de Taalunie ingrijpende beslissingen genomen die ook een impact hebben op het onderwijs van het Nederlands in het buitenland en op de internationale neerlandistiek. Zo worden de zomercursussen volledig stopgezet en wordt de suppletierегeling voor moedertaalsprekers in Midden- en Oost-Europa afgebouwd, weliswaar met een overgangsregeling voor de lectoren. Dat is niet onbelangrijk, want er zijn ongeveer 400.000 studenten Nederlands in de wereld, of meer dan wat sommige taalgroepen aan moedertaalsprekers hebben. Alleen al het aantal studenten is dus op planetair vlak een grote groep te noemen.

Volgend jaar zijn Nederland en Vlaanderen samen gastland op de Frankfurter Buchmesse. In uw beleidsnota noemt u dit een van de hoogtepunten van de komende bestuursperiode. Het kwam al eerder aan bod, in gesprekken en ook in de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie: de Buchmesse moet het brede culturele leven in de Lage Landen in de kijker plaatsen.

Dus zal niet alleen het boek, maar ook de taal daar op ontzettend veel punten en in alle aspecten een heel belangrijke plaats krijgen en vervullen. In de aanloop hiernaar zal volgens u de samenwerking met Nederland nog worden versterkt. Het gastlandschap en de taal, de kennis en de overdracht, de verspreiding en de toegang tot het Nederlands zijn daarin essentiële gegevens, en dat moet ook duurzame resultaten opleveren.

Minister, in uw beleidsnota legt u een sterke nadruk op het internationale in het cultuurbeleid, ook wat het letterenbeleid betreft: u wilt inzetten op de internationalisering van onze literatuur, en Vlaanderen positioneren als draaischijf voor talent en expertise van wereldniveau. U wilt ook het gemeenschappelijk Vlaams-Nederlands Huis deBuren inzetten voor het introduceren en binnenleiden van internationale bezoekers in de taal en het brede Vlaams-Nederlands culturele landschap.

Minister, hoe schat u de gevolgen in van de besparingsbeslissingen van de Taalunie voor de internationale neerlandistiek? Ik denk daarbij specifiek aan de zomerschool en de suppletieregeling, die directe gevolgen zullen hebben. Vallen de gemaakte keuzes te rijmen met het gezamenlijke gastlandschap voor de Frankfurter Buchmesse, waar taal en cultuur in de ruime zin zullen worden uitgedragen? In welke mate zullen de gemaakte keuzes bij onze internationale partners gevolgen hebben voor de positie en het imago van het Nederlands, de letteren en het culturele leven in de Lage Landen? Het feit dat de Taalunie onze vertegenwoordigers in het buitenland heeft aangeschreven en daarvan snel in kennis heeft willen stellen, is volgens mij een heel duidelijk bewijs dat zij zich ervan bewust is dat er een impact is voor onze internationale partners.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, de heer Kennes heeft met grote klasse de thematiek uit de doeken gedaan. Ik zal mij dan ook beperken tot een paar facetten die ik wil beklemtonen en tot mijn vragen.

Ik vind dat er in deze besparingen heel erg wordt ingezet op de internationale uitstraling van het Nederlands. Dat betreur ik. Er zijn daarover twee opiniestukken verschenen in de kranten, een van docenten en een van Geert Joris van de Taalunie zelf, die op het eerste stuk heeft gereageerd. De leden van de Interparlementaire Commissie hebben de documenten van het comité van ministers gekregen en de motivatie daarvoor. Het is zoals de heer Kennes zegt: laat ons toch maar inzien dat we 400.000 buitenlandse anderstalige studenten hebben die in het buitenland Nederlands leren. Dat is een belangrijke kwestie voor de taaldiversiteit in de wereld, voor het Nederlands zelf en de voeding van het Nederlands, en voor de culturele uitstraling van onze theatermakers en auteurs, die op die manier gelezen en bekeken worden. Neem die 400.000 maal x aantal jaren en decennia: zij zijn heel belangrijke dragers van de Nederlandse, Vlaamse en Nederlandstalige cultuur in het buitenland. Zij zijn veel meer dan taalsprekers of taallerenden, zij zijn ambassadeurs van onze cultuur. Laten wij onszelf toch ook niet reduceren tot een marginaal taaltje wanneer het over internationale relaties, handel of culturele contacten gaat. Laat ons daar enige fierheid en zelfs ambitie bij vertonen, niet op een imperialistische maar op een volwassen manier. Het Nederlands is een middelgrote taal in de wereld. Laat ons dat zo ondersteunen.

Ik betreur dus heel hard dat er wordt ingezet op de internationale uitstraling van het Nederlands. Minister, ik ken ook de zomercursussen. Het zou kunnen dat men die te duur vindt. Dat zou best kunnen. Ook de suppletieregeling kan, wat mij betreft, worden herbekeken. Maar als je een native speaker uit Vlaanderen of Nederland wilt hebben die in Roemenië Nederlands doceert, dan moet je wel een extra financieel duwtje geven of die persoon zal het daar niet blijven doen. Dat is gewoon een realiteit. Dat moeten we durven te accepteren. Ik pleit ervoor om

toch niet zomaar diep te snijden in de internationale ondersteuning van docenten Nederlands, maar om dat eens grondig te filteren en te bekijken.

Een tweede opmerking, die ik bijna fundamenteeler vind, is dat ik de indruk heb dat in de besparingen het Instituut voor Nederlandse Lexicologie (INL) – en ik moet oppassen wat ik zeg, want ik zou negatief kunnen overkomen – buiten de scope van de besparingen blijft. Het slurpt een heel groot deel van het budget van de Nederlandse Taalunie op. Het is een wetenschappelijke instelling die de taal bestudeert, die een aantal instrumenten en hulpmiddelen van de taal verzamelt, beschrijft, enzovoort. Dat is zeker belangrijk, en ik weet dat het als politicus gevaarlijk is om daarover een uitspraak te doen en ik zal me dus voorzichtig uitdrukken: daar wordt niet zo over die besparing gedacht en, bovendien, dit verhaal speelt zich vooral in het noorden van ons taalgebied af. Mag ik nu eens wat regionalistisch zijn? Daar hebben wij iets minder aan. Dus zou ik durven te denken dat we in die besparingen, die overigens hoofdzakelijk worden gegenereerd door onze Noord-Nederlandse collega's, ook een duwtje kunnen geven. Ik denk daarentegen niet dat een besparing op de buitenlandse prestaties zinvol is. Ik ben voorzichtig met mijn woorden omdat het heel moeilijk is om dat te beoordelen.

Voorzitter, wij bespreken de zaak hier, niet omdat we het niet zouden kunnen doen in het kader van de Taalunie. Maar anders zitten we nog tot eind juni met die discussie, en dan zijn de beslissingen alleszins onherroepelijk. Vandaar, denk ik, het aandringen van veel collega's om die vraag te stellen.

Minister, klopt het aanvoelen van de docenten en van mezelf dat er voornamelijk wordt bespaard op de levende taal Nederlands in het buitenland? Waarom werd daarvoor gekozen? Erkent u de meerwaarde van onze taal en cultuur voor een hoog aantal buitenlandse studenten die een opleiding Nederlands kiezen? Erkent u dat de ondersteuningsmechanismen daarvoor toch nuttig zijn?

Hoe ver staat het met de omvorming van het Instituut voor Nederlandse Lexicologie naar het INT? Men wil het instituut hervormen, maar we weten niet welke inhoudelijke en budgettaire verschuivingen er gepaard gaan met deze omvorming.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Voorzitter, wat kan ik daaraan nog toevoegen? De problematiek is uitgebreid geschetst. Mijn vraag is er gekomen naar aanleiding van de opiniebijdrage in de Vlaamse en Nederlandse pers. Het was een opiniebijdrage van tachtig hoogleraren en docenten Nederlands uit binnen- en buitenland. Ze klaagden niet zozeer de besparing op zich aan, maar wel de manier waarop de Taalunie die doorvoert.

Ze wijzen op een doorgedreven managementcultuur aan de top van de organisatie. 400.000 studenten Nederlandse les is inderdaad een hoog aantal. Die mensen hebben recht op goede leerpakketten en goede docenten. Uit de praktijk blijkt dat de steun van de Taalunie daar essentieel is, zoals de toelage voor beginnende docenten in landen waar de salarissen erg laag liggen. Daarnaast klagen ze de geplande afbouw van zomercursussen aan en de schrapping van taalcentra. Het gaat misschien om relatief kleine bedragen, maar het belang ervan mogen we niet onderschatten. Er staat veel op het spel: culturele, sociale en op lange termijn zelfs economische belangen.

Minister, vindt u onderwijs van het Nederlands in het buitenland een kerntaak van de Taalunie? Wat is uw visie op de maatregelen die doorgevoerd worden? Bent u bereid daarover contact op te nemen met uw collega-minister van Onderwijs, mevrouw Crevits?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Dames en heren, er was sprake van de schrapping van taalcentra. Ik wil dat even rechtzetten. Het gaat hier om één taalcentrum, namelijk het Erasmus Taalcentrum (ETC) in Jakarta. De Taalunie heeft geen taalcentra onder haar hoede. In het verleden is er, op expliciete vraag van de Nederlandse overheid en ook integraal gesubsidieerd door de Nederlandse overheid, een uitzondering gemaakt door het ETC in Jakarta onder te brengen bij de Taalunie. Het faciliteren van taalcentra is evenwel geen kerntaak voor de Taalunie. Eind 2013 heeft het Comité van Ministers beslist dat het ETC per 1 januari 2015 zou worden teruggegeven aan de Nederlandse overheid. Die heeft besloten de subsidie voor het ETC per 1 juli 2015 stop te zetten. De Taalunie denkt nu samen met de Nederlandse overheid mee over de mogelijkheden van een doorstart van het ETC zonder overheidsmiddelen. Meer informatie kan ik u daarover nog niet geven.

Evenals het voltallige Comité van Ministers van de Taalunie, waar ik deel van uitmaak, vind ik dat het onderwijs van het Nederlands in het buitenland een kerntaak van de Taalunie is en blijft. De indruk dat er voornamelijk hierop bespaard is, is onjuist. Nederlands als Vreemde Taal is niet onevenredig hard geraakt door de bezuinigingen. Die zijn gelijk doorgevoerd in de verschillende onderdelen van het integrale taalbeleid – positie, verwerving en beschrijving – van de Taalunie. De afdeling Taalgebruik van de Taalunie draagt bij aan kwaliteitsvol onderwijs Nederlands, zowel binnen als buiten het taalgebied. Dit blijft ook zo in de toekomst.

De keuze om ook te besparen op het veld van het Nederlands buiten het taalgebied – wat tot op heden amper was gebeurd – is helaas ingegeven door noodzaak. Meer besparen op de andere taken van de Taalunie zou de uitvoering van verdragstaken in gevaar brengen. Evenwicht is voor de Taalunie steeds van groot belang geweest bij de bepaling van de posten waarop werd en wordt bezuinigd.

De Taalunie erkent zeker de meerwaarde voor onze taal en cultuur van een hoog aantal buitenlandse studenten Nederlands ten volle. De ondersteuning van het Nederlands als Vreemde Taal en de internationale neerlandistiek beschouwt ze als een kerntaak.

De besparingen op de zomercursussen en de loontoeslagen die nu worden doorgevoerd tasten het fundament van de ondersteuning van het onderwijs Nederlands buiten het taalgebied niet aan. Zo wordt er niet gekort op de basisfinanciering, blijft de Taalunie docenten didactisch ondersteunen en blijft de Taalunie zomercursussen op locatie, georganiseerd door de docentenplatforms, ondersteunen.

De Taalunie blijft onverminderd inzetten op de doelstellingen van het ondersteunen van kwaliteitsvol onderwijs Nederlands in het buitenland en de neerlandistiek. De wijze waarop de Taalunie deze doelstellingen wil bereiken, verandert. De betreffende instrumenten waren zeker nuttig, maar naar verhouding soms duur en niet evenwichtig verdeeld over alle regio's. Bovendien waren sommige conceptueel verouderd.

In een wereld waarin steeds meer lessen digitaal over de grenzen heen kunnen worden gegeven, moet ook de Taalunie die stap zetten. De Taalunie wil, samen met het veld, uitzoeken waar studenten van nu behoefte aan hebben en hoe we hen kunnen versterken in hun ambassadeurschap voor het Nederlands en de Lage Landen. We willen meer partners betrekken bij nieuwe activiteiten en een grote en diverse groep studenten bereiken en blijven bereiken.

Voor de geschrapte activiteiten zullen goedkopere, maar minstens even doeltreffende alternatieven in het leven worden geroepen. Er blijven middelen beschikbaar

voor het motiveren van studenten, en voor de loontoeslagen voor Midden- en Oost-Europa wordt een noodfonds opgericht waarmee in de meest acute situaties de helpende hand kan worden geboden. De komende tijd zal de Taalunie in samenspraak met alle betrokken partijen onderzoeken hoe zij alternatieve instrumenten kan inzetten.

Minister Crevits is eveneens lid van het Comité van Ministers van de Taalunie en wij beslissen in dat gremium gezamenlijk over het beleid en de financiën van de Taalunie. We zijn hierover dus met elkaar in contact. Op dit ogenblik is de portefeuille Cultuur en Onderwijs in Nederland in één hand, bij ons in twee maar we zien elkaar steeds met zijn drieën. De nu doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen raken niet aan de kerndoelstelling van het onderwijs Nederlands in het buitenland. De basisfinanciering blijft intact en de Taalunie bekijkt met de betrokkenen welke alternatieve, zelfs soms kostenefficiëntere instrumenten wenselijk en mogelijk zijn.

De door de Taalunie gemaakte keuzes hebben geen invloed op het gezamenlijke gastlandschap voor de Frankfurter Buchmesse. De organisatie hiervan is in handen van het Vlaamse en het Nederlandse letterenfonds en staat verder los van de beleidskeuzes van de Taalunie. Met 'los' bedoel ik de financiële problematiek. Omgekeerd draagt het gezamenlijke gastlandschap voor de Frankfurter Buchmesse wel bij aan de promotie van de taal en de talige cultuur over de grenzen heen, wat ook voor de Taalunie een belangrijke doelstelling blijft. Een vergrote aandacht voor de taal, literatuur en – breder – de creatieve industrie van de Lage Landen door de Frankfurter Buchmesse kan ook de positie van de internationale neerlandistiek alleen maar versterken.

Het imago van onze taal en cultuur wordt niet geschaad. Bijdragen aan een kwaliteitsvol onderwijs Nederlands binnen en buiten het taalgebied en de promotie van taal en talige cultuur over grenzen heen blijven belangrijke doelstellingen van de Taalunie. Daarop blijft ze inzetten, alleen met efficiëntere instrumenten. De Taalunie betreft haar partners, ook de internationale, ook bij de heroriëntatie van activiteiten en instrumenten om haar doelstellingen te bereiken.

Mijnheer Caron, het Comité van Ministers besloot in november 2014 het Instituut voor Nederlandse Lexicologie (INL) om te vormen tot een Instituut voor Nederlandse Taal (INT). Daarnaast besloot het Comité 400.000 euro te besparen op het INL. Ook die besparing is evenredig met de bezuiniging die de Taalunie als geheel kreeg opgelegd. De omvorming naar een breder INT wordt momenteel nog voorbereid. Daarover heeft nog geen verdere besluitvorming door het Comité van Ministers plaatsgevonden. Het Algemeen Secretariaat van de Taalunie onderzoekt momenteel, in nauw overleg met de betrokken partijen, dus de Nederlandse en de Vlaamse overheid, en de directeur en het bestuur van het INL, hoe die omvorming van INL tot INT optimaal haar beslag kan krijgen.

Het Comité van Ministers heeft dus besloten 400.000 euro te besparen op het INL. Die structurele besparing gaat in op 1 juni 2015. De omvorming naar een INT houdt in dat het instituut inhoudelijk geleidelijk zal worden verbreed en zich niet meer louter met lexicologie zal bezighouden, maar ook met andere terreinen van het Nederlands, zoals terminologie en grammatica en taal- en spraaktechnologie. Op termijn zal de Taalunie ook andere taken dan lexicologie kunnen beleggen bij een breder INT. Daarmee wordt ook het INT een instituut dat zijn werking kan inzetten voor een breder maatschappelijk veld dan het huidige wetenschappelijke, met name het onderwijs en het bedrijfsleven.

Ik zou dus voorzichtig willen besluiten: ja, er zijn besparingen doorgevoerd op de werking van de Taalunie, maar ik hoop dat ik met mijn antwoord toch heb kunnen aangeven dat van een aantal kerntaken zeker niet wordt afgeweken, en

dat er milderende oplossingen, inhoudelijke en zo meer, worden gezocht om de besparingen tot een redelijke proportie terug te dringen. De ontevredenheid bij de hoogleraren is ook terug te voeren op het tegelijkertijd plaatsvinden van de besparing en de hervorming. Het moet gezegd: dat moest inderdaad met enige spoed, aan een stevig ritme gebeuren. Zo'n veranderingsproces zorgt natuurlijk altijd voor soms terechte, maar soms ook onterechte weerstanden. Verscheidene dingen komen hier dus eigenlijk samen. Toch maak ik me sterk dat de essentie van wat we willen doen met de Taalunie meer dan overeind blijft.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord, in het bijzonder ook met betrekking tot bijkomende zaken waarnaar we niet meteen hadden verwezen in onze vragen, zoals het ETC in Jakarta. Het is inderdaad relevant om ook daarvan de stand van zaken te krijgen.

Ik vind het belangrijk dat u ervan uitgaat dat de kerntaken niet in gevaar komen, dat de essentie van de internationale neerlandistiek, van het onderricht van het Nederlands in het buitenland bewaard blijft, dat de fundamenteen niet worden aangetast en dat wordt gezocht naar milderende maatregelen, naar andere, meer efficiënte instrumenten. Die instrumenten kennen we op dit moment weliswaar nog niet. Dat is natuurlijk wel een punt dat we verder zullen volgen, ook via de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie (IPC), bij de Taalunie zelf. Het lijkt me immers wel nodig dat er milderende maatregelen en nieuwe instrumenten komen. Als men zegt dat zaken op dit moment minder efficiënt of verouderd zijn, dan heb ik daar geen informatie over, maar ook dat debat wil ik wel aangaan binnen de IPC, om meer te weten te komen over hoe men tot die keuzes is gekomen en waarom men bepaalde zaken verouderd of minder efficiënt acht. Het lijkt me relevant dat we daar als parlementsleden toch ook informatie over krijgen. Ik zit immers nog met een aantal vragen, die hier nu niet meteen kunnen worden beantwoord.

Digitalisering is natuurlijk heel relevant, en ik weet dat de Taalunie daar ook sterk op inzet, maar zaken zoals het contact met de moedertaalspreker en zomerscholen kun je niet echt vervangen door digitalisering. Digitalisering kan zaken opvangen en zelfs zaken toevoegen, maar kan niet helemaal de zaak vervangen. Het lijkt me dus ook belangrijk dat we niet meteen zeggen dat met die digitalisering de kous af is. Zo eenvoudig is het natuurlijk ook niet.

Een aantal zaken zullen dus worden voortgezet in de IPC zelf. Minister, ik hoop dat u verder waakt over de kerntaken en de fundamenteen, en dat u mee actief op zoek gaat naar die milderende maatregelen, want die zullen nodig zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, ook ik dank u voor uw antwoord. Tachtig hoogleraren hebben gereageerd. U probeert dit zelf te milderen. Ik vind het dan toch bizar en het blijft me onduidelijk waarom zoveel hoogleraren reageren. Dat moeten we dan maar eens aan de orde brengen op de volgende vergadering van de IPC.

Minister Sven Gatz: Ik heb geprobeerd dat aan te geven. Dat ging deels ook over de snelheid waarmee bepaalde processen worden doorgevoerd. Men kan daar altijd vragen bij stellen: gaat het snel of gaat het te traag? De dingen komen samen, namelijk én de besparing én de omvorming én de snelheid van de omvorming. Dat maakt dat enige onrust begrijpelijk is, op zijn minst. Zo probeer ik dat te plaatsen, los van beleid.

De heer Bart Caron (Groen): Dat is dan voor de IPC. Ik denk echter dat men daar ook eens aan ons moet uitleggen hoe die suppletierегeling werkt en wat de

kosten van zomercursussen zijn, zodat we wat meer inzicht krijgen in de mechanismen. Ik ben blij te horen dat u de essentie van de plaats van het Nederlands in het buitenland en de koppeling met cultuur onderschrijft, en dat het een kerntaak blijft voor de Nederlandse Taalunie om dat onderwijs daar te ondersteunen. Ik vind dat overigens ook dé kerntaak van de Nederlandse Taalunie, naast de zorg voor onze taal. We volgen dat dus verder op.

Wat het INT betreft, ik zal ook een vraag stellen in de IPC over de nog niet uitgezette of niet verder uitgezette lijnen met betrekking tot lexicologie en verbreding. U hebt eigenlijk de vinger op de 'wonde' gelegd. In deze tijden moeten we iets meer doen dan een wetenschappelijke benadering van de Nederlandse taal financieren. Er moet ook een soort vermaatschappelijking van ons taalgebruik zijn. Die rol moet in een bredere context worden ingezet.

U hebt drie keer gezegd dat de besparingen evenredig of gelijk gebeurd zijn, maar dat hoeft voor mij niet, hoor. Ik ben eerlijk gezegd niet zo voor kaasschaven. De Nederlandse Taalunie had er ook voor kunnen kiezen om bepaalde lijnen te versterken en andere af te bouwen. Op zich is het geen verdienste dat het evenredig gebeurd is, het belangrijkste is dat de kerntaken kunnen worden voortgezet.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Mevrouw Manuela Van Werde (N-VA): Minister, ik noteer een aantal zaken waar ik het wel mee eens ben: efficiëntie natuurlijk, vernieuwing en digitalisering. Ik wil er ook voor pleiten dat er heel veel aandacht naar het levende van de taal gaat.

Verder kan ik me vinden in de heel uitgebreide antwoorden die u hebt gegeven en in de heel uitgebreide uitleg van de twee collega's.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.